

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань державного будівництва, регіональної
політики та місцевого самоврядування

19 грудня 2018 року

Веде засідання голова Комітету ВЛАСЕНКО С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добрий день, шановні колеги. Вибачте, за невеличке запізнення. Перш за все дозвольте мені сьогодні привітати всіх Миколаїв, Миколайовичів, Миколаївнів зі святом. *(Оплески)* Я не буду згадувати, що сьогодні день адвокатури, то вже таке. *(Оплески)*

Шановні колеги, на засіданні присутні 10 членів нашого комітету, кількість, яка дозволяє мені згідно Закону про комітети Верховної Ради оголосити засідання нашого комітету відкритим.

Шановні колеги члени комітету, вам розданий порядок денний. Якщо немає зауважень до нього, то прошу його підтримати за основу. Хто – за, колеги? Дякую. Хто – проти? Немає. Хто – утримався? Немає.

Чи є зміни, доповнення? Якщо немає, то прошу підтримати проект порядку денного в цілому. Хто – за? Дякую. Хто – проти? Немає. Хто – утримався? Немає. Рішення прийнято одногolosно.

Ми переходимо до першого питання порядку денного: про інформацію Рахункової палати щодо результатів аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на заходи і реалізацію комплексної реформи державного управління. Інформує заступник Голови Рахункової палати Андрій Миколайович Майснер... Миколайовичі всі сьогодні, ви ж знаєте, за українською традицією... Хоча він Андрій Васильович насправді, але Миколайовичі всі сьогодні.

Андрій Васильович, скільки треба вам часу?

МАЙСНЕР А.В. Сім хвилин, я так розумію, регламент сьогодні бажаний, Сергій Володимирович, я правильно натяк зрозумів?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, бажано. Бажаний 5, але вам дамо 7.

МАЙСНЕР А.В. Я дуже вдячний.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поставте таймер на 7 хвилин.

Будь ласка, Андрій Васильович, ваші 7 хвилин.

МАЙСНЕР А.В. Якщо буде змога секретаріату, то дати інфографіку ще на екран. Дякую.

Дуже вдячний, шановні колеги. Також вітаю всіх зі святом. І, враховуючи обмежений регламент перейду до суті справи, яка стосується результатів аудиту ефективності проведення реформи державного управління в Україні за підтримки Європейського Союзу за рахунок коштів Державного бюджету України, а також за фінансової підтримки Євросоюзу.

Хотілось би відразу зазначити, що ця реформа визначена самим Кабінетом Міністрів України як ключовою, основоположною, від якої залежить проведення всіх інших реформ в державі в усіх галузях і напрямках життєдіяльності держави. Відповідно цій реформі, по суті, вже 2,5 роки, і ця ключова реформа мала на меті декілька блоків. Ключовими з них, і ми як аудитори Рахункової палати побачили на практиці те, що мало бути сформовано, так званий, реформаторський склад у міністерствах, які приймали участь і приймають в пілотному цьому проекті, тому що не всі міністерства і відомства задіяні в цій реформі на сьогодні, це пілотний формат, і два національних агентства задіяні. І цей реформаторський склад перш за все має опікуватися і це ключове завдання, яке було визначено відповідною стратегією, концепцією, які були затверджені Кабінетом Міністрів, це формування державної політики в тих галузях і напрямках діяльності, які закріплені за тими чи іншими міністерствами.

На жаль, аудиторам було встановлено низку ризиків, які обумовили значне відставання за темпами реалізації цієї реформи. І на інфографіці, яка на екрані, видно, в чому ці ризики в основному полягають, тому що кадрове забезпечення є базовим питанням. Тому що без належно підібраних реформаторських кадрів забезпечити формування якісної державної політики, яка б відповідала викликам, які стоять перед Україною, запитам суспільства, які вже сформовані і десятиріччями стоять на порядку денному перед виконавчою перш за все владою та і в цілому перед державною владою, без цього зреалізувати ці реформи в галузях різноманітних життєдіяльності неможливо країні. Тому ми бачимо, що у 2017 році замість запланованої 821 особи реформаторського складу на роботу прийнято 76. За підсумками у 2018 році таких реформаторів мало бути прийнято на роботу 2 тисячі 200 осіб, прийнято 399. Таким чином, станом на 01.08, коли проводився аудит безпосередньо і вимірювався цей показник, на посади фахівців з питань реформ було призначено лише 18 відсотків від запланованої кількості граничної чисельності.

Дуже дискусійним питанням і під час обговорення проекту звіту, і під час проведення самого аудиту, і до сих пір є деякі аспекти кваліфікаційних вимог до кандидатів. З одного боку, було застосовано дуже демократичну норму, яка стосується залучення на державну службу прогресивних людей, які не обтяжені шаблонним мисленням, яке склалося з якихось часів і таке інше.

Але в той же час ми побачили, проаналізувавши цілу низку особових справ, подивилися, які вимоги висувалися до кандидатів, і побачили, що дуже часто, на жаль, не скажу, що в переважній більшості, але дуже часто у нас на роботу до реформаторського складу беруться люди, які не лише в тій галузі, і це в принципі не є ключовим, це не є мінусом, можливо, в деяких ситуаціях, наприклад, галузь там охорони здоров'я чи освіти що саме в цій галузі людина не працювала взагалі. Але ж дуже багато кандидатів і осіб, які посіли посади відповідні реформаторські, не працювали навіть в системі

державного управління, не мають менеджерської освіти, тобто з питань управління як такого менеджменту. Тобто не релевантна освіта і досвід попередньої роботи.

Я хотів би сказати, що одним з висновків, які стосуються показників аудиторських висновків, є те, я думаю, що і всі, і народні депутати, і всі присутні погодяться з тим, що коли суспільство очікує від такого реформаторського складу в міністерствах саме формування державної політики, то ті, хто формують цю політику, мають дійсно в ній гарно розбиратися в цій діяльності міністерства, розуміти і апаратну роботу, від елементарного документообігу до ключових питань сутності цієї державної політики.

Що стосується некадрових питань. Ми також можемо говорити, що при аудиті ми враховували позиції аналітичної провідної групи Європейського Союзу SIGMA. Дуже багато висновків аудиторів Рахункової палати співпали з SIGMA. До речі, це були паралельні рухи, між собою не пов'язані, але і SIGMA вимірювала цю реформу за своєю методикою. І ми також мали не одноразові робочі зустрічі з представниками Представництва Європейського Союзу в Україні, які також опікуються цими питаннями і представляють як би партнерську організацію з питань і проведення цієї реформи.

На жаль, через низькі темпи було втрачено частину фінансування від Європейського Союзу, про що офіційно зазначено в офіційних документах. І також через ці ж низькі темпи аудитори визначили певний ризик, рівень ризику доволі істотний неотримання бюджетної підтримки ЄС в обсягах, передбачених угодою про фінансування, якщо темпи не почнуть зростати належним чином і не буде вжито перш за все правильних організаційних заходів і прийняття управлінських рішень.

До речі, SIGMA, наприклад, у своєму звіті у нуль балів оцінила фінансову сталість реформи державного управління в Україні, і це теж дуже негарний показник для нас, і це говорить про стан виконавської дисципліни в частині реалізації цієї реформи.

Я хотів би також відзначити, що понесенні при цьому достатні витрати на конкурсні процедури. Тільки на сам відбук в комісіях осіб було витрачено на той момент, коли ми вимірювали це, 5,6 мільйона гривень коштів державного бюджету лише на конкурсні процедури. На майже 49 мільйонів гривень комп'ютерної техніки було закуплено, програмного забезпечення, яке зберігається без використання та морально застаріває. І ми знаємо, як дуже швидко такі матеріальні цінності отримують застаріння.

Всі ці питання були обговорені нами декілька разів, декілька етапів встановлено законодавством, яке регулює діяльність Рахункової палати з представниками і міністерств і Кабінету Міністрів. Були дуже бурхливі дискусії, але врешті-решт ми прийшли згоди, що, дійсно, є вузькі місця, слабкі, істотні ризики по деяких напрямках, і прийшли до того, що треба сформувати такі рекомендації Рахункової палати, які Кабінет Міністрів негайно почне реалізовувати для того, щоби витягнути цю реформу на той рівень, який закладався початково.

На сьогодні я хотів би зазначити, Сергій Володимирович, шановні народні депутати, члени комітету і присутні, що, дійсно, Кабінетом Міністрів вживаються заходи, і це є відрадним фактом для того, щоби до 23 січня, як встановлено рішенням Рахункової палати, вищої аудиторської інституції України, надати не лише плани заходів з підвищення темпів, якості реалізації заходів і так далі, але й результатів цих заходів.

Єдине, що я хотів би відзначити, Сергій Володимирович, і, можливо, попросити, щоби якимось чином це було враховано, якщо це буде дозволено комітетом, в рішенні з цього питання, не просто до відома, якщо це можливо. То, на жаль, сьогодні ми не бачимо реалізації рекомендацій Рахункової палати в частині дуже таких надважливих двох рекомендацій. Будь-який процес має мати врешті-решт результат. На жаль, сьогодні ні стратегія в сьогоднішньому вигляді, ні інші документи не містять у собі чітких контрольних показників, за якими можна було би вимірювати ефективність, результативність тих заходів, які заплановані, тобто... А ми ж

не хочемо реформу заради реформ, нам треба реформа заради якісних перетворень, інакше немає сенсу.

І друге. Це за аналогією, можливо, може, використовуючи практику тієї ж SIGMA, можна застосовувати і треба відповідно методологію, методику оцінювання базових вимірювань цих показників. Тобто вони встановлені, вони визначені, ми їх зафіксували, відповідно треба їх оцінити...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Андрій Васильович. Я вже вам тихенько додавав час там, поки ніхто не бачив, я так потихеньку. там, да.

Шановні колеги члени комітету, в кого є запитання до Андрія Васильовича? Да, будь ласка, Альона Іванівна Шкрум.

ШКРУМ А.І. Дякую, дякую дуже, Андрію Васильовичу, за презентацію.

Насправді, я вам вдячна за звіт, я вдячна за фаховий звіт Рахункової палати, цей звіт великий. Я в тому числі і хотіла сказати, що дуже класна така практика, що ви нам можете роздавати інфографіку сьогодні. Я думаю, що цю практику треба продовжувати, бо звіт на великій кількості сторінок, але підсумований досить непогано. Лише у мене конкретне питання саме по фінансам. Ви пишете і рахуєте, що використано неефективно приблизно двадцять сім відсотків від загальної суми використаних коштів. Чи могли б ви розширити трошки більше саме фінансове питання, да, тому що ви витратили половину свого часу, за моєю оцінкою, саме на питання кадрового відбору конкурсів, можливо, призначених осіб з нерелевантною освітою, практичним досвідом. При цьому це взагалі не стосується повноважень Рахункової палати, і це моє найбільше застереження насправді до вашого звіту, я вже про нього вам казала. Тому що я не бачу серед повноважень Рахункової палати в Законі "Про Рахункову палату" в статті 7 повноваження оцінювати якість відбору або освіти, або конкурсні процедури. Там є лише повноваження оцінювати витрати бюджетних коштів.

Тому розкрийте нам трошки більше саме от, що складає ці 27 неефективних використаних коштів, 27 відсотків від загальної кількості. І на що, за вашою думкою, вони витрачалися неефективно?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка, Андрій Васильович.

МАЙСНЕР А.В. Дякую, Альона Іванівна, за таке важливе питання. Я хотів би конструктивним бути і жодним чином не сперечатися з жодним народним обранцем України, але в той же час не можу собі не дозволити... Хотів би, Сергій Володимирович, хотів би, але мушу, да, мушу. Мушу не сперечатися, а зазначити, шановна Альона Іванівна, що Рахункова палата має в своїй компетенції, повноваженнях. І я дякую вам особисто також за підтримку Закону України "Про Рахункову палату". Значить, а в чому це полягає? Ми вимірюємо ризики, як будь-який аудитор, ризики недосягнення того результату, тієї продуктивності, які ставилися на початку стратегією, концепцією, планами і так далі. І через цю призму ми зобов'язані взяти всі аспекти, які тим чи іншим чином впливають на цей результат. Інакше кошти платників податків з державного бюджету, по суті, витрачені неефективно.

Щодо неефективності безпосередньо тих 27 відсотків. Мова йде про різні ситуації, але перш за все це пов'язано з тим, що неефективність у розумінні державного аудиту Рахункової палати – це або нерезультативність, або непродуктивність. Тобто, наприклад, результат може досягнутий бути, але не тої якості, яка безпосередньо встановлюється тим, хто реалізовує, чи тим, хто доводив ті завдання. Я вже вам зазначав на прикладі нижче, це теж стосується ефективності, наприклад, витрати на комп'ютерну техніку, на програмне забезпечення. Шаленими темпами все застаріває, зараз новітні технології майже кожен місяць щось нове з'являється на ринку відповідному і так далі техніки. І все це простоює, не використовується і так далі, а якщо використовуємо десь, то це вже, мабуть, і не цільове виходить, тому що в нас

цільові кошти заплановані під цю реформу саме на реформаторський склад. І тоді ми вже маємо інший вид порушення.

Це якщо коротко, відповідь на ваше питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Андрій Васильович. Колеги, в кого є ще запитання до Андрія Васильовича?

Якщо немає запитань, то я би, може, хотів надати слово Костянтину Олександровичу Ващенку на те, щоб він відреагував на певні застереження, зауваження, пропозиції, які пролунали в інформації Рахункової палати.

ВАЩЕНКО К.О. Дякую, шановний Сергій Володимирович, шановні народні депутати.

У нас, дійсно, ця робота тривала, і була достатньо серйозна дискусія на засіданні Рахункової палати, де ми, в принципі, виклали ті аргументи, які стосуються цього звіту. З того, що я почув від Андрія Васильовича, я зрозумів, що він для себе висновків не зробив з тої дискусії, бо повторив, по суті, те саме, що вже було неодноразово спростовано, в тому числі і в публічній площині. І я б, до речі, хотів сьогодні адресувати до відома, до заяви Рахункової палати... "Реанімаційного пакету реформ", яка сьогодні з'явилася, де, мені здається, позиція наших колег-експертів цілком співпадає з позицією національного агентства і Кабінету Міністрів.

Перше і головне. Реформа державного управління, це не тільки реформаторські кадри і посада фахівців з питань реформи, але, оскільки мова про це зайшла, то мушу сказати наступне. Ми з вами в цій залі обговорювали і приймали Закон "Про державну службу", і якраз вперше в цьому законі, власне, і визначені вимоги до кандидатів на різні посади в залежності від категорій як з точки зору досвіду, так з точки зору і освіти, і всього іншого. Я хотів би нагадати тим, хто забув, що у законі 1993 року норма була одна: що кандидат має бути громадянином України і мати відповідну освіту. При тому, що таке відповідна освіта, як її оцінювати і яка є фахова або не фахова,

який має бути рівень, взагалі не було. Тобто, власне кажучи, Закон нинішній "Про державну службу", він якраз чітко встановлює вимоги і до досвіду, і, головне, до певного набору професійних компетентностей, які мав відповідати кандидат на будь-яку посаду, в тому числі і на посади фахівців з питань реформ. Це перше.

Друге. Що стосується моделі, яку ми з вами разом обрали. Це позиційна модель державної служби. Це означає, що кожна позиція є відкритою і для тих, хто сьогодні працює на державній службі, і для тих, хто хоче долучитися. І, звичайно, певний ажіотаж, коли була сформована вакансія фахівців з питань реформи, ми спостерігали. Іноді було 20, 30 і 40 кандидатів на посади. Буду відвертий, якби перед нами було завдання заповнити до якогось числа, до якогось місяця всі вакансії, ми б це зробили. Але завдання було в іншому, завдання було знайти якісних людей, фахових людей, які б здатні були ефективно виконувати свої функції. Тому теза про те, що у нас був план по набору, ми його не виконали, це доволі механістичний підхід, якщо ми говоримо про реальну оцінку тих результатів, які ми планували досягти. Да, дійсно, було багато конкурсів, коли, маючи багато кандидатів на посаду, вони завершилися без переможця. Саме тому, підкреслюю, що конкурсні комісії не знаходили кандидатів, які повною мірою відповідали б тим високим вимогам і критеріям, які висувалися до них.

Я хотів би також наголосити на тому, що було неодноразово вдосконалена процедура проведення конкурсів на посади, і для ФПР вона ще складніша ніж для звичайних посад. По суті кандидатам треба пройти сім етапів відбору, це чотири комп'ютерних тестування, де вимірюються законодавство, аналітичні здібності, вербальні компетенції, мотивація. Є письмове ситуаційне завдання, фахове, до речі, яке стосується саме профілю того міністерства і того директорату, де відбувається конкурс. Це на питання, що людина, яка не розбирається у сфері, де вона претендує працювати, ніколи цього не пройде. Плюс ще ситуаційне завдання на вимір загальних

компетентностей і співбесіда. Тобто сім етапів. І повірте, ті, хто ці конкурси проходив, вони можуть підтвердити, що все достатньо жорстко і непросто.

Знову-таки випадкові люди, які через це доволі серйозне сито не могли би пройти, вони ніколи б ці посади не обійняли. Я можу на власному прикладі. У мене сьогодні керівник директорату управління персоналом, вона жодного дня не працювала до цього дня на державній службі, і так, як половина тих, хто пройшов сьогодні до нас. Але сьогодні ми маємо розроблення онлайн-курси для конкурсних комісій, для служб персоналу. Ми маємо єдину мережу всіх служб персоналу міністерств, ми маємо розроблені методики, ми маємо розроблені методичні рекомендації. І я можу сказати на прикладі Національного агенства, що величезний прогрес в нашій діяльності завдяки роботі директорату чи генерального департаменту у сфері управління персоналом є. І я володію достеменною інформацією, що загалом така ж ситуація спостерігається і в інших міністерствах.

Що стосується комп'ютерної техніки, тут теж механістичний підхід. Звичайно, вона закуповувалась з розрахунку на певну кількість потенційних переможців. Але, повірте, вона не пропала, вона використовується, і по мірі того, а станом на зараз, у нас майже 900 вакансій, заповнений конкурс і продовжуються. Тобто тут я не думаю, що треба переживати за неефективне і нецільове використання бюджетних коштів.

Що стосується оцінок SIGMA. Дуже багато було інтерпретацій. Але і присутні тут експерти можуть це підтвердити, треба правильно тлумачити ці результати, які були. Мова іде про оцінку прогресу, відштовхуючись від того, що ми мали раніше. І той нуль, який є по фінансовому забезпеченню реформи, він, дійсно, обґрунтований. Але це означає лише одне, що сьогодні Україна не продемонструвала і не довела, що за відсутності підтримки Європейського Союзу Державний бюджет України здатний, так би мовити, перехопити і фінансувати продовження цієї реформи. Ця проблема, над якою ми сьогодні працюємо. І хочу сказати, користуючись нагодою, що ми знайшли спільно з Міністерством фінансів, з Кабінетом Міністрів, з

Міністерством соціальної політики вже можливості для того, щоб цю сталість реформи забезпечити. Зокрема, і визначення передбаченої законом, "Перехідними положеннями", норми стосовно посадових окладів державних службовців на наступний рік. Але це проблема, дійсно, є одна з найбільш для нас важливих.

Стосовно питань, які стосуються моніторингу. Як ви знаєте, у нас працює координаційна рада, яка регулярно проводить свої засідання. І, повертаючись до рекомендацій Рахункової палати, можливо, якщо будуть питання, я на них відповім, сьогодні вжито низку конкретних кроків. Зокрема, є доручення Прем'єр-міністра, є розроблений план заходів щодо реалізації і рекомендацій Рахункової палати. Вчора на засіданні уряду так співпало, що... з сьогоднішнім засіданням, затверджено цільові структури міністерств, удосконалено концепцію реформування центральних органів виконавчої влади, і головне, внесено зміни до стратегії реформування державного управління на 16-й і 20-ті роки, де в тому числі ті конструктивні пропозиції, які були в звіті Рахункової палати, враховані.

Тому, я думаю, що в будь-якому разі подібний аудит з боку наших колег з Рахункової палати він приніс свою користь, він дав нам можливість оцінити більш об'єктивно стан, в якому сьогодні знаходиться реформа, як вона рухається. Єдине, що, безумовно, враховуючи важливість парламентського контролю, який ми постійно відчуваємо на собі, я абсолютно впевнений в тому, що реалізація стратегії, яка, до речі, містить на відміну від інших документів конкретні індикатори і показники результативності, вона буде реалізована. І в тому числі треба ці речі ув'язувати і з іншими процедурами, які сьогодні є. От у нас вперше, до речі, завершився повний цикл оцінювання результатів службової діяльності державних службовців. На минулому засіданні уряду кожен держслужбовець категорії "А" отримав свою оцінку на основі досягнень як конкретних KPI, так само відповідні оцінки отримали всі державні службовці. Але, що стосується категорії "А" і держсекретарів, звичайно, вони оцінювались в тому числі як люди, які

відповідальні за реалізацію стратегії державного управління і за реформу державної служби у своїх міністерствах.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Костянтин Олександрович. Ви так сказали, що не треба переживати за нецільове використання державних коштів. Але це якраз і завдання Рахункової палати переживати за нецільове використання державних коштів.

Я бачив реакцію Альони Іванівни Шкрум. Будь ласка, Альона Іванівна, вам слово.

ШКРУМ А.І. Дякую.

Колеги, дивіться, знову ж таки, у мене враження, що ми говоримо про різні речі. Тобто у нас обговорюється звіт про результат аудиту ефективності використання коштів державного бюджету за конкретною державною бюджетною програмою. Мова не йде про конкурси, мова не йде про напруцювання Закону "Про державну службу", закон процедурами. Я розумію, що ви мали відповісти на деякі зауваження, в тому числі Рахункової палати. І тут я б все ж таки хотіла повернутися більше до питання використання грошей, часу використання цих грошей, цільове, нецільове використання, як взагалі це відбулося.

Наш комітет вже не вперше це питання піднімає. У нас є в тому числі аналіз Офісу економічного та фінансового аналізу, і роздана інфографіка, я так розумію, колегам, який ми вже обговорювали і в принципі висновки якого співпали із висновками Рахункової палати.

Я вважаю, що звіт Рахункової палати досить серйозний, досить ґрунтовний. І єдине, в чому я там не погоджуюсь, тут я це прямо говорю, це якраз я не погоджуюсь з тим, що Рахункова палата оцінює якість проведення конкурсів і якість набору людей. Я вважаю, що це не є їх повноваженнями, і тут якраз я не можу з цим погодитися.

Всі інші питання щодо використання коштів і щодо того, як вони використовувалися в 2016-2017-му і частині 2018 року, от про це якраз треба, мабуть, більше дискусію на комітеті. І я впевнена, що ми ще зможемо заслухати це питання через місяць після того, як уряду наразі надано місяць на те, щоб врегулювати цю ситуацію, відпрацювати це з Рахунковою палатою. Я рада чути, що уряд це використовує. Я сподіваюся, що будуть позитивні зрушення, і через місяць ми побачимо якраз трішки по-іншому врегулювання цих проблем.

Але, насправді, що на сьогодні цікавить мене і колег тут присутніх, я впевнена, це якраз те, чому так сталося, що ми взагалі говоримо про велику кількість коштів, які використані або неефективно, або інколи не за призначенням, або не використані взагалі. Тобто уряд отримав можливість фактично 300 мільйонів гривень, це були гроші європейської спільноти на підтримку цієї реформи державного управління в кінці 2016 року. При цьому, як підтверджує і SIGMA, і Рахункова палата, і в принципі не сперечається державне агентство, 7 місяців не було бюджетного розподілу в порядку, 9 місяців, вибачте, не було порядку використання коштів і розподілу, тобто втрачено було 9 місяців. Лише у серпні 2017, тобто через 9 місяців після того, як кошти зайшли в державний бюджет фактично і до державного казначейства, було зроблено порядок і розподіл використання цих коштів, і, зрозуміло, що їх не використали за інші там вересень, жовтень, листопад місяць, тобто втратили майже рік. І через те, що їх не використали, а мали отримати новий транш від Європейського Союзу і нові кошти, то ці кошти, 52 відсотка від цих коштів, використали фактично і вирішили використати, розподілити на придбання комп'ютерної техніки, на ремонт приміщень, на канцелярні там товари і таке інше, це в порядку є.

Тоді я піднімала це питання особисто з міністром Кабінету Міністрів паном Саєнком, і тоді ми говорили про те, чи є це взагалі цільовим, ефективним, неефективним використанням коштів. На жаль, так сталося. На сьогодні Рахункова палата пише у своєму звіті, 43 сторінка, що навіть, якщо

враховувати, що це цільове використання коштів, хоча в мене тут є сумніви, тому що це мало бути якраз використані кошти на нові реформаторські кадри, на новий якісний персонал, на доплати, достойної державної зарплати державним службовцям. Але навіть, якщо встановити, що вони були якісними, то Рахункова палата пише про те, що велику частину цих закуплених меблів або обладнання було передано у користування іншим структурним підрозділам апаратів або міжвідомчим організаціям цих державних органів. Тобто навіть вони не були використані реформаторськими кадрами, державними службовцями. Якщо це неправда, спростуйте це, будь ласка, тому що мені цікаво, наприклад, чи це відповідає дійсності. Так само пишуть про те, що програмне забезпечення та комп'ютерна техніка, яка була закуплена за ці фактично європейські гроші, навіть зараз не використовується і не підключена. І тоді, мабуть, дійсно морально застаріває, можливо, це правда.

І далі ми вже переходимо на те, що ми втратили по факту рік. В 2018-му ситуація покращилась, конкурси почалися, почалися набори людей, деякі міністерства більш успішні, деякі міністерства менш успішні, але знову ж таки, на жаль, використання коштів становить не той великий відсоток. І знову ми не використали фактично через, мабуть, бюрократичні процедури, через те, що не відбулася до кінця реформа державного управління. І ефективно це не дає можливість використовувати кошти знову, ми не використали ті кошти, які в нас є від європейських наших друзів на цю реформу, да. І Рахункова палата, в принципі, показує, що ми втратили частину коштів бюджетної підтримки ЄС, тому що вона зменшується, да, тому що ми не використовуємо ці кошти до кінця і не вибираємо їх до кінця.

І далі, на жаль, звіт SIGMA, про який ми багато з вами говорили, в тому числі на комітеті, він це підтверджує, тому що все ж таки оцінено фінансову сталість реформи державного управління SIGMA, а це велика міжнародна організація, яка якраз є Венеційською комісією у сфері державного управління, оцінено на 0 балів – 0 балів з 5. На жаль, 0 балів з 5 – це завжди

все одно нуль, а справедливість, змагальність системи винагород для державних службовців оцінено на 1 бал з 5. І це є найнижчими показниками України в реформі державного управління. Тобто всі інші показники кращі, наприклад, якраз якість конкурсів набагато вище оцінена, якість там адміністративних послуг, публічності, відкритості, прозорості дуже висока, да, в цьому звіті. Але от саме фінансова сталість і фінансова ситуація по оплаті праці оцінена на 0 балів. На жаль, цю ситуацію, звичайно, треба виправляти, і саме про цю ситуацію ми сьогодні вимушені говорити з Рахунковою палатою.

І я сподіваюся, що цю ситуацію все ж таки можна буде виправити, і в 2019 році ми побачимо зовсім іншу ситуацію з використанням коштів і зможемо долучати інші пілотні... міністерства. Тому що я не знаю, чи наразі планується долучати інші міністерства до цього пілотного проекту. Це мало плануватися, наскільки я це знаю, ще на кінець цього року, ну, на жаль, на сьогодні цього немає. Також я дякую за позицію РПР щодо звіту Рахункової палати. У мене ця заява в руках, і вона говорить про те, що, дійсно, не дивлячись на те, що є деяка критика звіту Рахункової палати, але звіт є достатньо професійним. Якраз я би говорила не про критику, а я би казала про проблеми імплементації реформи державного управління і переведення дискусії саме от в площину, що можна зробити для того, щоб ефективніше використовувати європейські кошти, для того, щоб ефективніше використовувати бюджетні кошти, для того, щоб долучити до цього пілотного проекту реформаторських кадрів інші державні органи влади, інші міністерства і для того, щоб довіру трошки поновлювати до нової системи оплати праці. От це було б добре.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Альона Іванівна.

Костянтин Олександрович, дуже коротко, якщо можна, перше – використання грошей на придбання комп'ютерної техніки і використання самої комп'ютерної техніки. Але стисло, якщо можна.

Дякую.

ВАЩЕНКО К.О. Дякую.

Людей треба набрати, навчити і забезпечити їх ефективну роботу. Тому, якщо мова іде про комп'ютери і столи, звичайно, під кожну посаду, під кожну людину треба було це запланувати. І, звичайно, якщо заплановано було набрати 1000 людей, набрали 500, то 500 столів і комп'ютерів начебто не використовувались. І тоді виникало питання: або зберігати їх не розпаковуючи в коробках, або дати можливість використовувати для іншого персоналу з тим, що як тільки з'являються ФПРи, то їм це все передається. Мені здається, що тут жодним чином про нецільове використання не може іти мова, а мова іде якраз про можливість ефективно використовувати ці ресурси.

Щодо нуля я вже пояснив. І уряд сьогодні робить все для того, щоб оця спроможність самостійно без підтримки Європейського Союзу забезпечувати продовження реформи, я думаю, цей нуль змінить вже з наступного року.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Костянтин Олександрович.

То єсть, я зрозумів так, комп'ютери купили, людей не набрали. Все логічно. Хоча, напевно, треба було б навпаки трошки робити.

І заключне слово – Андрій Васильович Майснер. Скільки вам треба часу? І 2 хвилини, будь ласка, Андрій Васильович. На цьому будемо підводити ризику.

МАЙСНЕР А.В. Дякую.

Я повністю погоджуюся з колегою Альоною Іванівною Шкрум про те, що Рахункова палата опікується саме ефективністю витрачання бюджетних

коштів. Я через призму бюджетних коштів і керівнику виконавчого органу, який відноситься до тієї касти чиновників, які не мають давати оцінки конструктивності чи неконструктивності рекомендацій Рахункової палати. Це вища аудиторська інституція, яка по статті 98 Конституції України працює від імені Верховної Ради України.

Що стосується призми використання бюджетних коштів. Мова йде про не нецільове, а неефективне саме витрачання коштів. І витримка звіту, яка і всім народним депутатам, членам комітету, ще раз проілюструє реальний стан речей, і всім присутнім.

У продовж, наприклад, 2017 року та сім місяців 18-го року із затверджених у держбюджеті мільярда 930 мільйонів з лишнім призначень на заходи з підтримки комплексної реформи державного управління розподілено 674 мільйони або 34,5 відсотка. А залученими до реформи центральними органами виконавчої влади використано 205 мільйонів, тобто лише 10,6 відсотка із затвердженого обсягу та 30,4 відсотка розподілених коштів. Оце говорить про ефективність використання того ресурсу, який вилучений з бюджетного процесу, не направлений на інші державні цільові програми, інші потреби держави. Кошти, які говорилося про 10 мільйонів підтримки європейських партнерів, це лише частина коштів. Набагато більша сума запланована на реалізацію цієї реформи.

Також варто говорити, що коли ми говоримо про конкурсні процедури, Рахункова палата не просто так прогулялась по тих конкурсних процедурах. Саме через призму ефективності витрачання бюджетних коштів ми до цього прийшли.

Наведу приклад один і останній, Сергій Володимирович. За укомплектованістю в 2017 році посад фахівців з питань реформ в середньому менше як на 10 відсотків у структурі видатків центральних органів виконавчої влади найбільшу частку, 10 відсотків, становили видатки на виплату додаткових премій працівникам апаратів, в тому числі керівним працівникам відповідних міністерств і відомств, які залучались до підготовки

та проведення конкурсів на заняття посад фахівців з питань реформ. Тільки в 2017 року загалом на виплату таких додаткових мотивуючих виплат використано 4,3 мільйона гривень. Це за те, що залучені були керівні працівники до відбору цього реформаторського складу. А укомплектованість врешті-решт була лише 10 відсотків.

Отже, на забезпечення лише процедури конкурсу для одного фахівця з питань реформ витрачалося в середньому 56 тисяч 600 гривень. Станом на 01.08.18 загальний обсяг видатків на підготовку та проведення конкурсів збільшується до 5,6 мільйона гривень.

І Альона Іванівна попросила, щоби більше було таких даних, але, я з нею повністю погоджуюся, Сергій Володимирович, якщо буде воля народних депутатів, членів комітету, просив би додатково, Рахункова палата готова до цього предметного діалогу, за результатами виконання рекомендацій Рахункової палати, Кабінетом Міністрів і відповідними урядовими інституціями повернутися до цього питання, і ми більш ґрунтовно через призму ефективності витрачаємо бюджетних коштів, візуалізуємо всі ці питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Андрій Васильович.

Єдине, що я від себе хотів би зазначити, що, напевно, кожен може критикувати будь-яке рішення і будь-який виступ; єдине, що це треба робити фахово і аргументовано. Напевне, в цьому полягає демократія. Це перше.

І друге. Колеги, немає більше бажаючих висловитися?

Тоді я би запропонував... *(Шум у залі)* Ні, просто Андрій Олександрович у нас "голос народу" завжди. Він так, він зразу акумулює думку членів комітету і одразу її висловлює. Від себе.

Колеги. тоді є пропозиція звід прийняти до відома, рекомендувати Кабінету Міністрів вжити заходів до розгляду і врегулювання порушених у звіті питань, а підкомітету з питань державної служби та служби в органах

місцевого самоврядування продовжувати моніторинг реалізації реформи державного управління і, в разі необхідності, винести це питання на одне із чергових засідань комітету. немає заперечень? *(Шум у залі)*

Колеги, хто за таке рішення, прошу голосувати. Хто – за? Дякую. Хто – проти? Немає. Хто – утримався? Немає. Ми вичерпали це питання порядку денного.

Ми переходимо до другого питання порядку денного – про новий етап дій уряду з реалізації реформи місцевого самоврядування та децентралізації влади.

Я запрошую до слова віце-прем'єр-міністра України, міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Геннадія Григоровича Зубка.

Геннадій Григорович, скільки вам треба часу? *(Шум у залі)* Скільки ви візьмете. Скільки ви зможете понести на собі. *(Шум у залі)*

10 – Геннадію Григоровичу. І я знаю, що під час обговорення цього питання буде ще два виступи: Анатолія Федоровича Ткачука і Юрія Івановича Ганущака. Я би пропонував по 5-7 хвилин кожному ще надати. *(Шум у залі)* По 7 хвилин кожному із них надати. І 10 хвилин Геннадію Григоровичу.

Будь ласка, Геннадій Григорович.

ЗУБКО Г.Г. Дякую.

Шановні народні депутати, я думаю, що якщо без жартів, то, дійсно, питання, яке ми зараз будемо обговорювати, воно є абсолютно вирішальним щодо реформи децентралізації. Чому? Тому що саме цей парламент, саме ця каденція, записавши в коаліційній угоді, провела дуже багато законопроектів і впровадила реформу децентралізації, яка дає сьогодні абсолютно матеріалізований ефект для нашої громади, для нашого місцевого самоврядування. Ще раз хотів би наголосити, що тут саме це оцінка не тільки внутрішніх експертів, не тільки наших громадян, а це підтримка зовнішня.

Тому що у нас, навпаки, збільшується зараз підтримка Європейського Союзу. Буквально півгодини тому ми зустрічалися з представниками Європейського Союзу і обговорювали питання другої фази проекту надання Україні технічної допомоги, ще 50 мільйонів євро, саме для того, щоб супроводжувати реформу децентралізації, яку сьогодні потрібно, дійсно, побачити, яким чином вона буде, вийде на вирішальний етап.

Тому зараз ми підготували презентацію, пропозицію і хотіли б саме з комітетом, який завжди нас підтримував, який також супроводжував, який багато законопроектів вносив до Верховної Ради, для того, щоб ми разом визначили з маршрутною картою на наступні два роки. Чому на наступні два роки? Тому що горизонт 2020 року наступних місцевих виборів він є вирішальним. Ми повинні, з нашого бачення, з бачення наших партнерів, наших експертів, наших громадян повинні підійти до базової територіальної основи одного рівня, одної системи менеджменту і не допустити того, щоб після 2020 року Україна ще раз увійшла в 5 наступних років з розбалансованою системою управління системи менеджменту.

Буквально за останні два місяці було проведено дві таких події, це і Рада регіонального розвитку, і Форум регіонів під головуванням Президента України і під головуванням Прем'єр-міністра. І саме безпосередньо політична підтримка на самому вищому рівні і від Голови Верховної Ради Парубія Андрія Володимировича, і від Президента України Петра Олексійовича Порошенка, і Прем'єр-міністра Гройсмана Володимира Борисовича саме спрямована на те, щоб обговорити сьогодні з нашими депутатами наступні кроки.

Зараз я б хотів, щоб ви подивилися стан на сьогоднішній день. Ми маємо сьогодні вже 874 сформовані громади. З них 665 мають вже прямі бюджетні відносини. Ми просто тут трішки... Хто управляє презентацією, давайте домовимося? Ви управляєте, да?

_____. Ми управляємо.

ЗУБКО Г.Г. Я зрозумів, я от запитую, хто управляє.

І ми маємо саме те, що сьогодні площа об'єднаних територіальних громад вже покриває 37 відсотків України. 25 відсотків наших громадян живуть саме в безпосередньо об'єднаних територіальних громадах. Але, якщо ми покажемо цифри, що сьогодні 67 відсотків громадян проживають в містах, то ми зрозуміємо, яка кількість сьогодні сільського населення, яка долучена до цієї реформи. 16 обласних міст, які в цьому році приєдналися до процесу і об'єднання, і реформи децентралізації, показують той темп, що сьогодні, дійсно, з'являються лідери, які готові брати на себе нові повноваження, нові можливості. І, ви бачите, ще по районах, 18 районів повністю вже покриті об'єднаними територіальними громадами, 145 районів більше половини площі займають об'єднані територіальні громади, 44 районів менше половини площі займають об'єднані територіальні громади. Залишаються райони, які не створили жодної громади. І ми розуміємо, що дискримінація українців, які проживають в таких районах, вона, дійсно, залежить або за відсутності спроможності впроваджувати реформи, або за відсутністю лідерських якостей на місцях для об'єднання. І тому ми повинні зрозуміти, яким чином ми повинні вийти на 2020 рік, на те, щоб запровадити вже повністю базовий рівень на всій території України.

Пропозиція дуже проста. Наступний слайд. Ми ставимо собі за завдання, на наступний рік сформувати повністю 100 відсотків перспективних планів України. Це робота, яка пов'язана з місцевими громадами і обласною радою, і висновків облдержадміністрації. З іншого боку, ми перед собою як урядом ставимо завдання промодельовати найбільш ефективний перспективний план спроможних громад на території області, для того, щоб ми бачили ідеальну модель, де ми бачимо спроможні громади, які можуть брати на себе повноваження і які можуть реалізовувати практично всі можливості розвитку місцевого самоврядування.

З іншого боку, ми маємо перспективний план, який буде підготовлено на обласному рівні і які покажуть, що ми маємо, дійсно, на місцях. І тут потрібна буде робота спільна уряду спільно з органами місцевого самоврядування, наших асоціацій, наших експертів для того, щоб максимально довести перспективні плати до ідеального рівня, який дасть абсолютну можливість бути спроможними і ефективними на місцях.

Тому 19-й рік – це перспективні плани сто відсотків, в тому числі і в Закарпатській, і в Київській, і в Харківській області, і на тимчасово окупованих територіях Донецької, Луганської області ми також повинні показати, яким чином після деокупації, після звільнення цих територій можуть бути сформовані адміністративні центри майбутніх громад, щоб українці, які там є в заручниках бачили, яким чином будуть розвиватися саме їх територія. В тому числі і Республіка Крим, яка також повинна все-таки підійти до того, щоб побачити, а як там буде формуватися розвиток місцевого самоврядування після повернення Криму до складу України.

Наступний слайд. Ще два слова хотів би сказати, що зараз по перспективним планам сформовано у нас тисячу 285 громад. Ми бачимо, що при закритті тих білих плям, які на сьогоднішній день можливість сформувати тисячу 400, тисячу 450 громад. Але ще раз, наголошую, це рішення на рівні обласних рад, які повинні затвердити обласні ради, і показати, яким чином ці плани будуть затверджені.

Два індекси, які ми розглядаємо основними для стратегії регіонального розвитку, для тих питань, які стосуються безпосередньої якості впровадження реформи. Це індекс регіонального людського розвитку, який показує інфраструктуру, можливості, дохід на душу населення в громадах і який чітко ідентифікує, яким чином є спроможна громада і наскільки вона вкладає в інфраструктуру. Другий індекс – це індекс конкурентоспроможності регіону, який дає можливість інвестору, інвестиціям подивитись, де є абсолютно не тільки інфраструктура, а і людський ресурс, яким чином можна залучати в ту чи іншу галузь в тому чи

іншому регіоні в ту чи іншу громаду безпосередньо інвестиції, які будуть піднімати ВВП на душу населення.

Місцеві бюджети. Ви знаєте, я думаю, що ми сьогодні встановили абсолютний рекорд за всі роки незалежності. 212, 5 мільярда гривень місцеві бюджети за 11 місяців цього року надійшло до місцевих бюджетів. Минулий рік ми закінчили, якщо пам'ятаєте, 192 мільярди. Я думаю, що 230 мільярдів – це практично реальний план на цей рік, щоб закінчити саме на такому рівні. Я очікую більше. Тому 291 мільярд з розрахунку того, що в Бюджетному кодексі також запроваджено і рентна плата 5 відсотків, і можливості підвищення заробітної плати мінімальної, і це додаткові доходи до місцевих бюджетів, також є абсолютно реальним.

Державна підтримка також, ви бачите, зростає. Це не тільки 30 мільярдів. Я думаю, що тут потрібно рахувати і магістральні дороги, які проходять по територіям громад. Може потрібно і, можливо, врахувати інші надходження і субвенції, які на сьогоднішній день також будуть давати державну підтримку. Але основне...

Включіть, будь ласка, наступний слайд. Ви бачите розклад практично по тим субвенціям, які, дійсно, мотивують, фінансують і впроваджують державну політику. Це субвенція об'єднаних територіальних громад, Державний фонд регіонального розвитку, окремо підтримка первинної медицини, тому що саме реформа охорони здоров'я стартує з первинної медицини. І сьогодні за ініціативи Президента практично реалізується Закон про підтримку первинної медицини в сільській території, тому що, ще раз наголошую, один із головних чинників доходу валютної виручки до держави – це металургія і агропромисловий комплекс. Якщо ми кажемо за розвиток інвестицій саме в цю галузь, неможливо інвестувати в процесинг, а не тільки вирощування за відсутності людей на території сільської, де у нас проживає 33 відсотки. А загалом по країні я скажу, що Східна Україна – це 20 відсотків, Центральна – від 30 до 40 і Західна Україна – 50-60 відсотків.

Найбільша кількість населення по кількості людей проживає в Львівській області, це 959 тисяч населення.

Тому залишається саме той баланс, який ми досягли разом з вами за наступний рік, це 52 відсотки разом з медичною, освітньої і іншими субвенціями на місцевому рівні, 52 відсотки консолідованого бюджету сьогодні знаходиться в... на місцевому рівні.

Наступний слайд. Нова територіальна основа. Ви знаєте, що... Я далі трошки більше скажу про законопроекти, про необхідність підтримки законопроектів, але задача стоїть надскладна за 2019-й і 1920-й рік. Ми не можемо говорити тільки про базовий рівень і перспективні плани, які ми плануємо. А сьогодні ми розуміємо, що 18 районів вже в повному конфлікті з райдержадміністраціями, із районним рівнем. 145 районів, де покрита площа більше ніж 50 відсотків, також конфліктують. І особливо конфліктують ті, де практично не створена жодна територіальна громада. І тому ми повинні дивитися і чітко говорити для себе, яким чином ми будемо формувати після прийняття Закону про засади адміністративно-територіального устрою субрегіональний рівень, рівень районів.

Я думаю, що саме цей підхід дозволить зняти конфліктну ситуацію і саботаж реформи саме на субрегіональному рівні. Це означає, що формування і нових адміністративних округів, тому що ми розуміємо, що райони – це не просто територія, це не просто об'єднання територіальних громад, а це в першу чергу повноваження і робота територіальних органів центральної виконавчої...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скільки? Ще 5 хвилин? Да, дайте ще 5 хвилин. Незважаючи на те, що я вам вже додавав потрошку.

ЗУБКО Г.Г. Але ми розуміємо, що на сьогоднішній день це також про завдання, що 10 міністерств повинні практично сформувати свої

повноваження, а саме в нових адміністративних округах, які в принципі будуть формувати майбутнє районів.

Приблизно також цифри виведені: 1600-1800. Але скажу відверто, на моє бачення, при такої кількості це не будуть достатньо ефективні громади, потрібно все-таки говорити про максимальну кількість 1400-450, тоді це буде спроможна сітка, яка буде працювати.

Ще один дуже важливий момент, що добровільність приєднання об'єднання вона залишається. І можливість укрупнення громад на території того чи іншого району – це шлях до ефективності і спроможності.

Наступний слайд. Тоді два слова, трошки перескочило. Ще раз, можна повернутися? Ми як міністерство профільне, яке проводить державне і формує політику, поставило за завдання практично моделювання і формування на рівні областей базового рівня і районного рівня. На базі перспективних планів, які сьогодні формуються на областях, на базі адміністративних округів, які ми бачимо щодо створення по... і роботи з міністерствами, ну, і саме головне, на створені тих пропозицій, які сьогодні ми також чекаємо при роботі з місцевим самоврядуванням для того, щоб сформувати спроможний субрегіональний рівень.

Тому ще одна дуже важлива робота – це практично складання і моделювання субрегіонального рівня і затвердження, після того я трішки пізніше скажу, подачі до Верховної Ради такої моделі.

Наступний слайд. Сім конкретних завдань і сім цілей. Я б навіть так сказав, тому що це цілі, завдання, вони будуть виписані разом з експертом, разом з вами, заходи також ми пропишемо, що потрібно і коли зробити. Але затвердження нової територіальної основи для діяльності органів влади на рівні громад, і районів, передача і повноважень виконавчої влади. Тому що ми розуміємо, коли буде сформовані нові райони, нам потрібно чітко розділити, де повноваження області, району і які повноваження територіальних органів центральної виконавчої влади. Створення належної ресурсної бази для здійснення повноважень місцевого самоврядування,

формування ефективної системи служби в органах місцевого самоврядування, я ще раз повертаюся до Закону про службу в органах місцевого самоврядування, упорядкування системи державного, вибираємо слово, контролю, державного нагляду. І це практично той базовий закон, який потім буде формувати практичну роботу префектів, які будуть позбавлені виконавчої влади, будуть практично здійснювати тільки нагляд за дотриманням законодавства України і Конституції.

Розвиток форм прямого народовладдя. Ми хочемо ще раз і наголошуємо на тому, що ми бачимо зміну виборчого законодавства до місцевого самоврядування для того, щоб підсилити можливість саме наближення влади і саме депутатського корпусу, який повинен виконувати таку комунікаційну функцію між виконавчою владою і безпосередньо громадянами, а також залучення громадськості. Це питання проведення місцевих референдумів.

Удосконалення механізму координації діяльності місцевих органів виконавчої влади. Про це я трішки також пізніше скажу.

Будь ласка, наступний слайд. Там на наступний слайд я витрачаю десь 20 секунд, можна додати ще 2 хвилини?

Тепер про ті завдання і ті конкретні речі, які нам, дійсно, всім потрібно для того, щоб здійснити ці цілі. Ще раз хотів би наголосити, дуже важливий Закон 8051, який підтриманий саме нашим профільним комітетом, який проголосований до включення до порядку денного, також Закон про службу в органах місцевого самоврядування, Закон 6403 про регулювання містобудівної діяльності, які дозволяють формувати і планувати території, тому що інвестиції і можливість створення соціальної інфраструктури неможливо без цього закону. І 6641 – це ще раз одне із питань, те, що стосується перейменування, створення, ліквідації, реорганізації місцевих адміністрацій.

20-й рік, місцеві вибори у жовтні 2020 року. Дуже чіткий горизонт, ми розуміємо, що нові вибори саме на новій тероснові, так, за умов покриття

всієї України по об'єднаним територіальним громадам дасть можливість розвитку економічному Україні. Ви бачите, яким чином зростають бюджети, коли є мотивування. Тому я думаю, що ми можемо це зробимо абсолютно разом.

Наступний слайд. Це ті завдання, які стосуються прийняття додаткового законодавства і розробки законодавства для того, щоб ми могли здійснити ці кроки. В першу чергу, це затвердження законодавчого унормування. Це не тільки один закон, я вже там проговорив ті речі, які нам потрібно зробити, але унормування питань визначення суб'єкта затвердження адміністративно-територіального устрою базового рівня. І прийняття Верховною Радою законодавчих актів затвердження адміністративно-територіального устрою районів субрегіонального рівня. Нова редакція Закону "Про місцеве самоврядування в Україні" для того, щоб все-таки розділити повноваження і чітко показати, які повноваження за яким рівнем закріплюються.

Внесення до Бюджетного кодексу України щодо фінансового забезпечення. Ще раз наголошую, для нас дуже важливо вирівняти ресурсну базу для органів місцевого самоврядування при здійсненні саме їх впровадження...

_____. *(Не чути)*

ЗУБКО Г.Г. А? Під нові повноваження.

Також про місцеві вибори. Я говорив про те, що місцеві вибори, потрібно дивитись, наскільки вони ефективно зараз працюють і наскільки потрібно підсилювати їх ефективність.

Закон про органи місцевого самоврядування, по державному нагляду. Ще раз, я думаю, що це базовий Закон про префектів. Я зараз скажу, чому я так постійно на цьому наголошую. Закон "Про центральні органи виконавчої влади", щоб ще раз проговорити ті речі, які стосуються територіальних

підрозділів, органів на місцях і роботи центральних органів виконавчої влади, і комунікації. І також Закон про місцеві адміністрації щодо децентралізації розмежування повноважень.

Наступний слайд. Тепер, чому я так дуже довго наголошую про Закон про державний нагляд. Ми розуміємо, що префекти і саме базовий закон, який повинен з'явитися, це не проста справа. Нам потрібно говорити не тільки про можливості повноваження, а про людський ресурс, який повинен бути залучений до цієї роботи. Тому що саме префекти, вони будуть здійснювати практично моніторинг здійснення законодавства України на базовому рівні. Тому ми повертаємося ще раз до необхідності, і я думаю, що це амбітне завдання Верховної Ради саме цього скликання: за останні дві сесії саме цієї каденції прийняти зміни до Конституції.

Ще раз наголошую і Президент України, і Прем'єр-міністр, і Голова Верховної Ради про це проголошували, що саме є можливість внести зміни до Конституції України. Подивитися саме на той проект, який вже був, який підтриманий Венеціанською комісією, Конституційним Судом. Прибрати звідти, можливо, 18 статтю, можливо, інші суперечливі моменти. Але закріпити чотири чіткі норми: громада – первинна ланка, гарантування матеріальної і фінансової основи органам місцевого самоврядування. Щоб кожен раз, коли ми приймаємо бюджет, не захищали саме місцеве самоврядування, особливо чітко визначені згідно Конституції. Переформатування місцевих адміністрацій в префектурний тип. Це означає створення виконкомів на рівні областей, на рівні нових районів і запровадження і передачу повністю виконавчої влади на місцевий рівень. А також, я вже проговорив, право районних, обласних рад створювати такі виконкоми.

Наступний слайд. Тепер по часу. Часу, скажу, дуже мало, його не вистачає. І ми розуміємо, що під час саме і 19-го і 20-го року повинні пройти і президентські, і парламентські вибори. Але, ще раз наголошую, що, якщо ми згуртуємося і будемо практично бачити весь негативний сценарій,

якщо ми не зробимо цих кроків і знову ввійдемо як країна в п'ять років розбалансованості після 20-го року системи менеджменту, це не питання тільки територіальної основи, це питання системи менеджменту, як на рівні громад, базового рівня районів і рівня областей. Тому для нас дуже важливо ще раз проговорити саме ту законодавчу базу, 19-й рік: перспективні плани, закони про засади адміністративно-територіального устрою, моделювання базового районного рівня. Також ми вважаємо, що ми можемо подивитися на одночасні вибори в об'єднаних громадах і разом з парламентськими виборами. Ну, і саме головне – формування вже перспективних планів громад з повним покриттям об'єднаних територіальних громад, що нам дозволить практично провести вибори в 2020 році вже повністю в громадах, які будуть мати прямі повноваження, прямі бюджетні стосунки і нові можливості. Удосконалення системи виборів до органів місцевого самоврядування, затвердження територій територіальних громад, укрупнення... Ну, "укрупнення" слово... Формування нових районів за методикою NUTS, за системою NUTS, яка дозволить побудувати ефективну систему.

Ну, і 20-й рік, проведення виборів на новій територіальній основі, розподіл відповідних повноважень. І от ви знаєте, також дуже цікаве питання. Коли ми зустрічалися з органами місцевого самоврядування, виникло: коли ж ми запустимо виконавчі комітети на і районному рівні після змін до Конституції. Тому що, якщо пам'ятаєте, в попередньому проекті ми давали два роки на перехідний період, на підготовку і... ну ми також... Я, коли проговорював, казав: "Ну, потрібно в перехідний період сформувати виконавчі комітети, передати повноваження, створити префектури...". Але, з іншого боку, я почув іншу думку, що якщо робити, то робити зразу. Тому тут також питання для дискусії. Але я думаю, що ми повинні прийти к консенсусу і дивитися, яким чином це буде відбуватися...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви встигли... *(Шум у залі)*

Ні, насправді, якщо треба ще час, бо це дуже важлива тема, звичайно, будь ласка.

ЗУБКО Г.Г. Да. І ще одна буквально хвилина. Я просто... от знаєте, я зараз знаходжуся в комітеті, який не потрібно агітувати. І, в принципі, всі настільки глибоко в темі, що чітко розуміють і загрози, які є, якщо ми не пройдемо цей шлях дуже швидко, і, в принципі, невідповідність здійснення повноважень органів місцевого самоврядування, і дискримінацію українців, які, на жаль, до сих пір або під впливом недостатньої роботи голів адміністрацій районних або за відсутністю лідерської позиції, або за під впливом політичних груп, фінансово-промислових груп, інших груп, які питаються вже і розуміють, як сформувати. Ну, і саме головне, ми розуміємо про те, що кожен крок, він буде даватися дуже важко. Чому? Тому що ми практично вже отсорбували всі лідерські, всі найкращі менеджерські якості всіх громад, і чимдалі цей процес буде повільніше і повільніше.

Ще одна загроза 19-го року. Це практично рік до виборів чергових до органів місцевого самоврядування. Я розумію, що буде в принципі така, знаєте, інфальтильність громад, тому що братися іти балотуватися тільки на рік, щоб потім через рік знову балотуватися, ми розуміємо цю загрозу, і ми розуміємо, що це рік ще один практично втрачений для країни, для розвитку реформи децентралізації.

Тому викликів, якщо подивитися, дуже багато. Да, і виклики – проведення двох виборів і президентських, і парламентських. Але навпаки, я думаю, що виклики тут є і таким, знаєте, мотивуючим фактором. Я думаю, що саме цьому парламенту буде дуже просто іти на вибори і депутатам говорити про те, що ми прийняли не тільки все законодавство щодо реформи децентралізації, а і ми прийняли зміни до Конституції України в частині реформи децентралізації.

Тому я просто хочу закликати всім об'єднатися навколо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Геннадій Григорович. Завжди коли міністри говорять, що депутатам треба говорити на виборах, це завжди так вражає трошки.

Єдине, що від себе хочу прокоментувати відразу. Ви згадувати можливість внесення змін в проект Конституції, це неможливо на цьому етапі. Жодне слово, жодну кому не можна забрати, на жаль або на щастя, із діючого проекту. Тому ми можемо говорити...

ЗУБКО Г.Г. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, але тоді не дві, не дві сесії. Тобто ви сказали просто, на двох сесіях прийняти проекти або старий проект в такому вигляді, який він був, з усіма контраверсійними речами, які були там і які там є, і які, на моє переконання, точно не мають підтримки в 300 голосів в сесійній залі, або новий проект, і тоді новий повністю процес від самого початку, від відправлення в Конституційний Суд за висновком і далі по схемі.

Це короткий, це просто короткий коментар. А запрошую до слова Анатолія Федоровича Ткачука – 7 хвилин. І потім Юрій Іванович Ганущак, теж 7 хвилин.

ТКАЧУК А.Ф. Добрий день, шановне товариство. Геннадій Григорович розказав уже про все, тому я маю можливість говорити про те, що я хочу.

Пункт 1. Мені дуже подобається теза, що вибори мають пройти на новій територіальній основі в 20-му році, стає домінуючою. І треба зробити все для того, щоб так відбулося. Тому найкраще, оскільки комітет добре це все розуміє, підтримав би ідею, щоби завтра розглянули в першому читанні Закон про засади адміністративно-територіального устрою і проголосували в першому читанні.

Ні, служба органів, я вам скажу, це ще терпить. *(Шум у залі)* Завжди мене перебивають, ну, що в мене така за карма.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але мікрофон включений тільки у вас, тому...

ТКАЧУК А.Ф. Друзі, якщо би ми завтра це зробили, це був би просто ключовий сигнал, що відходу назад не буде.

Друге. Чому дуже важливо прийняти цей закон якомога швидше? Ви розумієте, відбувається руйнація районного рівня, в результаті неможливо збалансувати бюджетні установи. З'являються кошти ручного режиму, якими розпоряджається обласна державна адміністрація. І вона ділить так, що не завжди зрозуміло, чому в одних – нуль добавляється, в інших – 20 відсотків, в когось – 5. Чим довше ми не вводимо новий територіальний поділ, тим складніший і неправильніший буде розподіл цих бюджетних грошей.

Наступна позиція. Ми маємо перейти до нової філософії, яку я для себе сформував таким чином. Згуртована, децентралізована демократична і конкурентноспроможна Україна. Яким чином це досягається? Згуртованість – нам треба забезпечити міжрегіональну єдність, тому наші завдання по децентралізації мають супроводжуватися діями щодо розумної і правильної державної регіональної політики. І в цій частині, на жаль, ухвалений бюджет на 2019 рік по суті руйнує систему стратегічного планування і фінансування регіонального розвитку. І до цього хочемо чи не хочемо, ми мусимо повернутися.

Децентралізовано. Децентралізовано означає, що у нас і повноваження, і ресурси, і відповідальність.

Геннадій Григорович говорив про те, що у нас відповідальність незбалансована. Але я вам хочу сказати, що сьогодні ми маємо сім областей, в тому числі і Київська область, яка прийняла рішення про перехід на договірні відносини між областю і Києвом. Ми маємо чотири області, які прийняли рішення про заборону російськомовного культурного продукту. Це все вихід за межі повноважень, і завтра з'явиться, не дай Бог, область, яка прийме абсолютно інше рішення, і ми розвалюємо ідею згуртованості

України, і ослабляємося. Тому питання запровадження розумного збалансованого нагляду стає питанням номер один.

Демократична. Демократична може розглядатися не тільки через призму розумного розподілу повноважень, який відбувається відповідно до концепції реформи, а і через періодичні вільні і справедливі вибори. Я вам скажу, де ми не їзимо по Україні, місцеве самоврядування просто просить: необхідно змінити виборчу систему і зробити її достатньо простою. Як варіант – багатомандатні мажоритарні округи. І це дасть змогу бути представленим різним територіям у різних рівнях органів місцевого самоврядування і забере політизацію, яка є сьогодні надмірною і непотрібною для місцевого самоврядування.

Конкурентоспроможна. Конкурентоспроможна Україна можлива при конкурентоспроможних громадах і при конкурентоспроможних регіонах. І знову ми повертаємося до цього балансу єдності, що ми проводимо децентралізацію, і ми проводимо розумний регіональний розвиток і регіональну політику.

Тому дуже коротко. Не треба зараз п'ятдесят законів. Нам потрібно дуже небагато: Закон про засади, тому що поки ми не приймаємо Закон про засади, у нас з'являються законопроекти для кожної області про свої райони. Це неправильно. Базовий закон і відразу по всіх областях адміністративно-територіальний устрій.

Друге. Закон про внесення змін до Закону "Про регулювання містобудівної діяльності". Тому що сьогодні об'єднані територіальні громади, які мають триста, чотириста чи 2 тисячі квадратних кілометрів, не можуть планувати своєї території. Два роки законопроект знаходиться не у вас, а в іншому комітеті, і так і не розглядається. Тому я би також просив, щоб ваш комітет як профільний звернувся до колег, і прискорити це питання. Тому що без планування простору нереально цього досягнути.

І третій законопроект... Що? Да, третій законопроект, я, відверто кажучи, забув, напевне, він не є таким зараз ключовим на сьогодні.

Я думаю, що принаймні ухвалення зараз цих двох законопроектів розблокує всю роботу, тому що в нас лишилася лише весняна сесія. Якщо ми на весняній сесії не завершимо цей процес, вибори не пройдуть на новій територіальній основі.

ЗУБКО Г.Г. *(Не чути)*

ТКАЧУК А.Ф. І тоді... Геннадій Григорович, я також хочу бути оптимістом, але я хочу сказати, що якщо ми не проведемо виборів на новій основі, всім нам, причетним до децентралізації, в 20-му році буде соромно сказати, що ми це розпочали.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, дякую, Анатолію Федоровичу.

Анатолій Федорович так трошки підняв нашу дискусію на філософський рівень, сказав декілька утопічних речей на кшталт повної мажоритарки на місцевих виборах – такі бажані, але такі утопічні.

І, до речі, питання про Закон про засади, це питання точно не до нашого комітету. Ми прийняли рекомендації Верховній Раді майже одразу після внесення законопроекту. На жаль, зараз усе залежить від керівництва Верховної Ради, яке чомусь не включає цей законопроект до порядку денного, так само, як і Закон про службу в органах місцевого самоврядування. Тому, на жаль чи на щастя, це не питання до комітету. Комітет робить все від нас залежне. Я, до речі, в кожному листі щотижневому до Голови Верховної Ради нагадую про цих два закони як першочергові для включення до порядку денного. І я сподіваюся тут на підтримку Кабінету Міністрів, і Геннадія Григоровича Зубка особисто. Якщо у нього буде можливість, коли вони готують тези для представника Кабміну на Погоджувальну раду, згадати в тому числі і цих два законопроекти, які, дійсно, вкрай необхідні для продовження змін в питаннях децентралізації.

А я запрошую до слова Юрія Івановича Ганущака. Юрій Іванович, у вас 7 хвилин. 7 хвилин таймер поставте, будь ласка.

ГАНУЩАК Ю.І. Дякую.

Всіх – із святом. Дякую віце-прем'єру, що попросив відкласти мою доповідь, коли.... і зараз є можливість, ну, сказати свою думку.

Перш за все, вона не узгоджена. Це моя думка. Але вона достатньо синхронізована. Тобто...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вона з вами узгоджена, я ж так сподіваюся.

ГАНУЩАК Ю.І. Вона зі мною узгоджена. Так, давайте швидко, бо мій час іде. *(Шум у залі)* Далі.

Ну, далі можна якось натискати? А, наступний слайд.

(Загальна дискусія)

Добре.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додамо, додамо вам ці хвилини. Не переживайте.

ГАНУЩАК Ю.І. Так, це схема, яка буде. Тобто це адмінтерустрій.

Далі. Це схема співвідношення місцевого самоврядування і державних адміністрацій.

Зверніть увагу, зараз на сьогодні я не бачу жодного повноваження, яке може бути на районному рівні. По суті. Самоврядного. Чому? Тому що останнє, яке було логічне, тобто вторинна медицина, вона уплила, а повітові школи ще не назріли. Тобто ця концепція поки не працююча.

Наступний. Наступний.

(Шум у залі)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бачите, як Юрій Іванович приходить, все глючить у нас.

ГАНУЩАК Ю.І. Ні, ну це не наступний, точно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Система глючить. Перед тим було дві презентації, і все було гарно. І не було жодних проблем.

ГАНУЩАК Ю.І. Та ні, це... Ви туди сунете, в мені треба трохи назад. В іншу сторону можна?

_____. Давайте по моїй презентації... *(Шум у залі)*

ГАНУЩАК Ю.І. Ні, ну я можу, звичайно, назад це вернути. Но це буде не зовсім правильно. *(Шум у залі)* Ні, ні, ні. Ще трошки. *(Шум у залі)*

От, наступний. Все. Формування районів. Насамперед, я хочу сказати, що те, що даються окремі законопроекти, - це добре. Чому це добре? Тому що те, що ми будемо приймати по 8051, наступні... має бути ще 24 акти. І введення в дію їх – 20-й рік.

У нас проблема полягає у тому, що ми не зможемо відпрацювати на районному рівні все те, що треба відпрацювати, і всі 100 районів пускати одночасно не можна. Згадайте, 159 громад, і ми після цього довго і нудно відпрацьовували механізми, як надалі працювати. Нам потрібна хоча б одна область. Хоча б одна. Це перша позиція.

Друга. Всі 24 акти так чи інакше вони будуть проходити через Верховну Раду. І еліта, ви у тому числі, мають дозріти до тієї конфігурації, яка є оптимальною. Тому зараз реєструються законопроекти з оптимальною конфігурацією, до яких треба дозріти. І один з них точно пройде, а от всі 24 – хто знає. Тому я бачу позицію такого плану: райони формуються в трьох площинах.

Перша площина – ВРУ відповідальна за 8051, це обов'язково. Відповідальна за пілотні області. Хоча б один я прошу, інакше не піде медицина. Теж.

Наступне – це адміністративні округи. Це Кабінет Міністрів зробить.

Наступне. Це формування територіальних органів, ЦОВВи, на рівні адміністративних округів. Це зробить Кабінет Міністрів. А далі ОМС ми будемо просити, щоби: перше – була передача повноважень до опорних РДА, або передача повноважень по реалізації спільних інтересів, це конституційна норма, не до районних рад, а до ОТГ по перспективному плану. Це теж можливо.

Наступна позиція. Наступний слайд. Це, коли буде готуватися Закон про місцеве самоврядування, це ті вимоги, які йдуть щодо передачі повноважень, бо так не передаються.

Наступні. Наступний. Це матриця, матриця саме по типах повноважень різних, і вони мають відображення різне у системі законодавства.

Наступна. Фінансові ресурси. Найголовніша річ, яка має бути, обсяг фінансових ресурсів має відповідати обсягу уповноважень ОМС. Не навпаки. Тому що в 14-му році спочатку дали гроші, потім почали шукати, під які повноваження. І у нас йде різнобой. Насправді має бути таке: передали повноваження, оцінили, далі має іти. Це всі вимоги, які мають бути щодо. І ще одна позиція. Диспропорції не повинні бути значні. Зараз більше як в три рази. Формулу треба міняти. Міняти потрібно формулу, і це стосується саме великих міст, з яких іде вилучення. Вилучення має бути 80 відсотків, а не 50, як зараз.

Далі. Конституційні обмеження. Я тут даю контраверсійні речі, але ми маємо унікальний шанс зробити конституційні зміни на районному рівні. Оскільки у нас не створюється районна рада, нам ніхто не мішає не оголошувати вибори до районних рад, і тоді районні державні адміністрації автоматом перетворюються у державні... у префектури, ну, відповідно до законопроекту.

Наступна позиція. Це я даю просто обґрунтування, чому. Наступна позиція. Повноваження, це ті повноваження, які будуть передані до РДА, вони відповідають змінам до Конституції, і вже їх можна робити.

Наступні речі. По контролю, це теж вимоги, які є.

Наступна позиція. Координація. А оце надзвичайно важлива річ. Діло в тім, що координація вже в законі передбачена, але її неможливо здійснювати, тому що у нас є таке поняття, як "міжрайонні", "міжобласні органи". Тут треба проводити порядок, тому що поняття "органу" відповідно до 19 статті Конституції, передбачає, що повноваження йому надаються законом, а не рішенням Кабміну. Це перша позиція.

Друга позиція. Органи створюються виключно на рівнях адміністративно-територіального рівня. Чому? Тому що сама суть адміністративно-територіального устрою означає, що там створюються органи влади. І тому оці всі речі, які називаються міжрайонні, міжрегіональні, можуть бути, але тільки у вигляді підрозділів, а не органів. Тобто тих структур, які мають власну компетенцію і приймають рішення відповідно до закону.

Наступна позиція. Це схема координації. Тобто на рівні МДА завжди працює із різнорівним територіальним органом, має вплив на центральний орган, звертається до нього, і у випадку, якщо є різнобіжності, тоді йде до Кабінету Міністрів, це те, що називається управлінська драбина із системою зворотного зв'язку, це збалансована, зараз це не збалансована.

Далі. Статус голови, це хотілося б бачити у законі. Насамперед, це не людина, яка прив'язана до території, це не може бути з місцевої еліти, і це можливо по відношенню до голів РДА. По відношенню до ОДА – ні, тільки у випадку, коли зміниться Конституція. У випадку, якщо це не вдасться зробити, то по відношенню до голів РДА це можна зробити з 20-го року.

Наступна позиція. Це пропонується їх призначати через кадровий резерв, я думаю, Олені Іванівні це дуже сподобається. Наступна позиція. Та ви знаєте, я вам говорив про це не один раз. І оце кар'єра голови МДА, така

прокрутка, яка вона іде, це в принципі не я оригінальний, так працює і в Італії, і у Франції.

Наступна позиція. Посилення інституційної спроможності. На превеликий жаль, я констатую, що поки що спроводити контроль дуже важко, тому що жорсткість проти Асоціації міст України, саме через те ми повинні фіксувати речі, які можемо зробити, посилювати роль керуючого справами. Як людина, яка фактично носить два кашкети, з однієї сторони, це представник місцевого самоврядування, з іншої сторони, він проходить через особливий спосіб призначення, який передбачає контроль його з боку держави. Обов'язково щорічний аудит всіх, всіх місцевих бюджетів незалежними аудиторами. Це італійська така ідея, досить мені сподобалася. І формалізована система консультацій, вона уже є.

Наступна позиція. Точки неповернення. Я вважаю, що у децентралізації є три точки неповернення по напрямках. Перша точка неповернення – це формування хоча б в одній області районів. Тоді саботаж припиняється, всі розуміють, що назад уже вернути не можна.

Наступна позиція, яка стосується розмежування повноважень між місцевим самоврядуванням і виконавчою владою, це прийняття змін до Закону про місто Київ. Розмежування функція голови київського і голови КМДА. Якщо це буде прийнято, то в такому разі це точка неповернення, далі піде легше.

І наступне – це прийняття Закону про порядок контролю. Нагляду? Хай буде нагляду, я все-таки... Добре, адміністративного супроводу.

_____. Абсолютно. Це єдине, що пройде.

ГАНУЩАК Ю.І. Це дуже нормально виглядає, але насправді це буде контроль.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, вам Юрій Іванович.

Шановні колеги, хто би хотів висловитися з цього приводу? Олександр Володимирович Дехтярчук, будь ласка.

ДЕХТЯРЧУК О.В. Шановне товариство! Шановні колеги! Шановні колеги! Дуже дякую за можливість поспілкуватись на таку важливу тему, підвести якийсь підсумок.

На мій погляд, три складових будь-якого процесу, будь-якої реформи, в даному випадку реформи децентралізації, – це люди, тобто громади, час і фінансові ресурси. Якщо на початку реформи у нас ключовим питанням було, де взяти фінансові ресурси, то зараз треба чітко говорити, що реформу децентралізації 18-го року, на мій погляд, витягнула ініціатива знизу, але ж ніяк не законодавчі ініціативи зверху. Давайте чесно казати. Бажання людей, які відчували подих свіжого повітря жити самостійно, сприяло тому вибуху, який ми мали протягом 18-го року. В той же час є речі, які об'єктивно гальмують процес децентралізації, ми їх, на жаль, не змогли і не зуміли усунути протягом 2018 року. Це моя, зокрема, думка.

Якщо ми говоримо про час, то часу у нас, дійсно, мало. І ми маємо цілий ряд дуже об'єктивних речей, а це вибори, які ускладнюють розвиток децентралізації, і головне – як нам забезпечити незворотність процесу децентралізації в Україні далі остаточно.

З цією метою, як на мене, необхідно, повністю підтримую пана Ткачука, Закон про адміністративний устрій України. Це питання номер один, яке має... *(Шум у залі)* Так, про засади адміністративного устрою України.

Але друге, не менш важливе питання, це все-таки ситуація по перспективних планах. На сьогоднішній день, зокрема і моя рідна Рівненська область, перспективні плани гальмують утворення об'єднаних громад. Пам'ятаємо законопроект, який ми пропонували тут з Миколою Трохимовичем один, тепер зареєстрували другий, про усунення і обласних

адміністрацій, і обласних рад від цього процесу. На сьогоднішній день нічого не буде, моє глибоке переконання, до тих пір... тільки Кабінет Міністрів має цими питаннями узгоджувати, разом з громадою працювати і в жодному випадку не обласний рівень.

Наступний момент, на який хотів би звернути увагу, це яким чином діяти. Я пропоную, так як наш комітет завжди був не статистом, бо багато членів комітету про стратегічний план розвитку децентралізації дізналися з оприлюднення на форумі, ми готові завжди до праці і брати в тому активну участь. А щоб ці речі не відбувалися поза нашими підкомітетами в тому числі, я пропоную підготувати відповідну постанову Верховної Ради, де буде чітко затвердити Постановою Верховної Ради, широким обговоренням перед тим в Верховній Раді, стратегію розвитку децентралізації до 2020 року. Це моя пропозиція.

І маленьке зауваження. Ще лишилося "домашні завдання" 18-го року. Море дзвінків, інфраструктурна субвенція за 2018 рік не надана громадам в повному обсязі. Є судові позови і уже до громад, де купували техніку, там обладнання дорожнє і тощо. Прошу все-таки віце-прем'єра вивчити це питання і по можливості вирішити.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Володимирович.

Олег Романович Березюк. Потім Андрій Олександрович Река. Потім Микола Трохимович Федорук.

БЕРЕЗЮК О.Р. Дякую.

Вельмишановний пане голову, пане віце-прем'єр, колеги! ви знаєте. У мене, коли я розмовляю з фахівцями і з керівниками блоку місцевого самоврядування в уряді, в мене дуже важке переживання. Бо, з одного боку, я глибоко поважаю вашу позицію всіх, розумію, що ви самі вистоюєте

величезний тиск з боку цих лобістів недецентралізації, які насправді є. Але з іншого боку, ви є члени уряду і маєте це вислуховувати.

На превеликий жаль, не на превеликий жаль – на превелике щастя, децентралізація і її роль в Україні стала феноменом позитивним і суб'єктивним. Тобто сьогодні всі зрозуміли, що децентралізація є потрібною і корисною, але так як всі це зрозуміли, почали цю децентралізацію, я вважаю, притискати. І я хочу підтримати мого колегу, що, на превеликий жаль, найбільшим демотивуючим фактором є дві речі. Перша річ є те, що інфраструктурна субвенція не поступила в громади, і це є шаленим... То знаєте, що кажуть? Обдурили, знову кинули. І це передається, – не кривіться, так воно є, так говорять люди. І друге, що насправді уряд скидає повноваження, скидає швиденько повноваження без коштів, не збалансовано і не обговорено з громадами. І ці громади, які романтично об'єдналися, побачили суть, зрозуміли, що вони можуть бути господарями, сьогодні вже банкрути. Це неправильно, це демотивація, і ми завтра не зможемо їх переконати в протилежному.

Друга річ. Сьогодні от я пану Негоді скинув. До мене звернулися декілька мерів міст, які отримали листи від обленерго. І обленерго їх попередило, що з 1 числа наступного року вони будуть платити за нічне освітлення, я вам зачитую, як: вони будуть здійснюватися за роздрібними тарифами без застосування тарифних коефіцієнтів. До побачення, у нас нема нічного тарифу для нічного освітлення. Ми про це знали з вами? Ніхто про це не знав. Незалежний орган НКРЕКП?

_____. *(Не чути)*

БЕРЕЗЮК О.Р. Так не "о", це ж державний орган влади. І він собі вирішує, що в нас забагато енергії немає вночі. Виключайте світло, хлопці, бо будете платити як звичайна промисловість, як... Ну, це є, це не то, що демотивація, це є злочин проти місцевого самоврядування. І всі мовчать,

ніхто про це навіть не знає. Я переконаний, Кабінет Міністрів про це також не знав. Що кажуть нам мери: "Що ви там нагорі робите? Знущання зі знущань".

І третє. Більше не буду говорити. Хто головний? Люди головні, які управляють. Немає дуже багато людей, які вміють управляти. Ми з вами їх вчимо просимо, дивимося, одні краще, другі гірше. Але ми порахували, сьогодні в Україні є 170 громад, різних форм, міст і так далі, які не мають голів. З тих чи інших причин ці голови або пішли з життя або пішли з посади, а 170 громад не має. Це є наша з вами проблема, Верховної Ради. Ми не призначаємо вибори. Кому це вигідно? Кому вигідні кишенькові виконуючі обов'язки? Або локальним божкам, локальним групам або центральній владі, яка хоче керувати і готуватися до виборів.

Три речі. Перша річ. Уряд недотримався своїх слів, спланувавши непогану реформу, маючи класних фахівців, розуміючи всі проблеми, взявши довіру людей, просто киданув їх, цитата. Друге. НКРЕКП некероване. І ніби воно має бути некерованим, правда? Тільки кому воно служить? "Роттердаму плюс" чи "Дюссельдорфу плюс"? Я вже не знаю, кому.

І третє. Якщо кадри вирішують все, тоді ми мусимо дозволити громадам обрати собі голів. 170 громад, це критично важливо, це приниження... Такі громади в тому числі, як Луцьк. Такі громади, як Луцьк – обласний центр. Така громада, як Чернівці, принижена в тому числі боротьбою кланів і не має свого керівника. Ну, це обласні центри. Але чим обласні центри відрізняються від звичайної громади? Нічим. Ті самі функції, тільки більше відповідальності.

Тому, пане віце-прем'єр, я з глибокою повагою ставлюся до вас, але, мені здається, що вашому блоку треба трошки твердості. Ми готові стати на ваш бік всім комітетом і принаймні вербалізувати проблеми, які є сьогодні в громадах. Не можна прикривати ці проблеми слайдами, де є справді класна нормальна інформація. Ми не реалізуємо цього, втративши довіру людей.

Дуже вам дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олеже Романович.

Андрій Олександрович Река.

РЕКА А.О. Ви реплік не дасте, ні?

_____. *(Не чути)*

РЕКА А.О. Я не знаю, чим займалось міністерство, яке ви очолюєте 7-8 років тому, але я чітко знаю і бачу кожен день, чим займається міністерство, і ті всі, що працюють з міністерством, останні, скажемо 5-7 років. І бачимо результат, люди бачать результат. Особливо цих чотирьох років, куди і ми, наш комітет, і наші депутати повинні себе назвати, що яку величезну роботу провели. І цей історичний період, він ніколи не забудеться. І, Юрій Іванович, не переживайте, назад ніякого вороття не буде вже ніколи, люди це зрозуміли.

Але, як говорив Геннадій Григорович, агітувати наш комітет він не буде, а я хотів би вас агітувати, міністерство, вами очолюване, і інші міністерства, які ви можете з ними говорити.. А я вас не перебивав... І інші міністерства, щоб активізувати роботу ту, яку розпочали, ту, яку успішно і неуспішно вели, але сьогодні настав час, сьогодні якраз получився такий тихий хід. Не в міністерстві, а на місцях. Дехто собі внушив, що сільська рада, громада – це його приватна фірма, і як він вирішить, так і буде, від цього страждають люди. А ми не повинні на це закривати очі, як люди страждають. Ті, хто об'єднався, ніхто ніде, повірте, я дуже багато їжджу по цих громадах, я з ними говорю, я питаю характеристику і громади, і керівників, негативу ніякого не почуєш, я тут можу перехреститися.

Але до тих поїдеш, хто... і він не збирається об'єднуватись, ні приєднуватись, ні об'єднуватись, він каже, а чим я відрізняюсь від того голови, який... громада, зарплата у мене на 10 процентів менша і мені два

роки до пенсії. Тобто оце треба вибити із лексикону, щоб люди про це думали. І повинна бути якась державна позиція, і вона повинна бути озвучена.

І те, що сьогодні ми говоримо, об'єднані громади, давайте скажемо правду: це початок об'єднання, це не об'єднані громади. І ті об'єднані сьогоднішні, спасибі їм, і вони підуть першими, і тоді вони стануть старостатами, і вони про це повинні знати, і чітко в це вірити. Воно так і буде. Тут ми всі з вами присутні, хто перший раз тільки почув, ми знаємо, чим це все закінчиться. Це закінчиться виборами в 20-му році на новій територіальній основі.

Нам ще дуже довго створювати цю нову територіальну основу. Якщо ми не зробимо якийсь, скажемо, прискорювач, от закон, ми з колегами зареєстрували ми Закон 9204, по Полтавській області. І після цього ще шість областей зареєстрували, те, що говорив Юрій Іванович, що говорили ви, щоб прискорити цей процес. І тільки не стане, а він називається так законопроект 9204: про утворення, ліквідацію, встановлення меж, все стане всім зрозуміло, що час прийшов, треба це робити. І тоді вони будуть або приєднуватися, або об'єднуватися, або йти звідтіля, інші прийдуть. Це треба бистро робити.

І, до речі, нашого комітету, чотири члени комітету є співавторами цього законопроекту. Ви, Олександр Володимирович, голову в пісок заховав, як я до вас підійшов, і через так воно...

_____. *(Не чути)*

РЕКА А.О. Через те воно і в Рівному так справи, де ви депутат.

Геннадій Григорович, дивіться, товариші, ми – учасники природного відбору, нам довірили люди провести цей процес, то чого ми повинні тормозити його? Олег Романович, ви вже багато повинні мені. Нам люди довірили це зробити.

І я дуже прошу Геннадій Григорович, зробіть так, щоб це і в Кабінеті Міністрів пройшла оцінка вже зробленого вашим міністерством. І щоб Прем'єр-міністр ваш, який вся Україна його знає як ініціатора цих реформ, вмістє з Яценюком Арсенієм Петровичем, і щоб його підключити, щоб він також дав свій звук і на Кабінеті Міністрів, і для всього суспільства.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Андрій Олександрович.

Микола Трохимович Федорук.

ФЕДОРУК М.Т. Шановні колеги! Шановний Геннадій Григорович! Ви сказали, сказав про те, що нас не треба агітувати, тут всі одностайні в тому, що реформа децентралізації це є результат спільної діяльності, в тому числі великої роботи нашого комітету.

Але, з моєї точки зору, сьогодні ми прийшли до того, що на певному, щоб уповільнився цей процес. Чому? З моєї точки зору, є декілька причин. По-перше, немає розуміння у виконавчій владі, повного розуміння. Я це відношу до того, що і до виконавчої влади в цій частині відношу і Адміністрацію Президента. Тому що деякі працівники там, мабуть, в першу чергу думають про майбутні вибори, а не про результати терреформи. І лише цим можна було пояснити намагання зупинити вибори в об'єднаних територіальних громадах нових.

Я маю на увазі і те, що немає розуміння в депутатському залі серед наших колег, в інших комітетах і в політичних силах. Тому що одна справа, коли ми на комітеті буваємо одностайні в тому чи в іншому рішенні, коли в той чи інший законопроект іде в сесійний зал, то ми бачимо різнобій, і ми не можемо переконати свої фракції в тому, що це потрібно підтримувати. Це моя точка зору.

І, коли не буде такої єдності серед політичних еліт в депутатському залі, то на місцевому рівні це все люди бачать, і вони все прекрасно

розуміють, навіть коли їм про це не говорять. Вони достатньо розумні, і ми не повинні їх недооцінювати. І тому значний вплив мають місцеві фінансові, а я відношу до них і аграрні групи, які тормозять цей процес.

Тому, якщо буде спільна воля, тоді ми зможемо це підсилити. Я погоджуюся з тим, що сказав і Андрій Олександрович, і Прем'єр-міністр однозначно, коли Президент однозначно заявить, що назад ходу немає і шановні 99 керівників районів, де нема створено жодної об'єднаної територіальної громади, а вони до цього часу працюють, ніхто з них не притягнутий до відповідальності за те, що він не виконує доручення Президента і Прем'єр-міністра рішення уряду, то, звичайно, воно буде так і надалі.

Це сумно, але, залишаючись з оптимізмом. У нас часу дуже мало. І, можливо, декілька місяців, поки... І з моєї точки зору, якщо ця Верховна Рада не зробить того, що в першу чергу основа адмінтерустрою. І хоча би один приклад, я згоден з тим, давайте в Полтавській області приймемо, поскільки там готові і еліта місцева, і всі інші готові з 25 районів зробити 5... Чи 4. 4 чи 5. Да, 4. І покажемо приклад. Тоді ми будемо мати певний результат. То наступна Верховна Рада, при всьому нашому оптимізмі, їй спочатку буде не до цього.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Микола Трохимович.

В Полтаві, знаєте, одна частина еліти за 5, а друга за 4.

Ви знаєте, я від себе, з вашого дозволу, теж хочу сказати декілька слів. Ну, по-перше, Геннадій Григорович, я би просив під час впровадження нового етапу дій уряду з реалізації реформи місцевого самоврядування все-таки врахувати декілька речей. Ну, по-перше, питання сталості, тому що питання сталості є дуже важливим. Колеги про це говорили. І питання сталості в бюджетуванні, питання сталості в уповноваженнях, питання сталості і розуміння того, про що говорив Олег Романович Березюк, це все є дуже важливим. Питання повсюдності місцевого самоврядування є другим

важливим, про що говорять представники всіх органів місцевого самоврядування на всіх зустрічах, які є. Про це, на жаль, не було сказано жодного слова.

Я погоджуюсь з колегами, які говорили, що принцип "гроші йдуть за повноваженнями" повинен бути неухильним, він повинен бути дотриманим жорстко і кожен раз, тому що повноваження без грошей неправильно, і гроші без повноважень так само неправильно.

Я особисто вважаю, що якщо не будуть поєднані кроки по реформуванню медичної галузі і освітньої галузі, вони не будуть синхронізовані з децентралізацією, це буде, ну, пробачте за таке слово, політична смерть і змінам в медичній галузі, і змінам в освітній галузі, і змінам в системі децентралізації.

Наступне. Питання районів. Питання районів повинно бути вирішено на політичному рівні, і це рішення повинно бути єдине для всіх: або ми залишаємо райони, або не залишаємо райони, або ми їх укрупнюємо, або ми їх не укрупнюємо. Так, ми можемо іти до цього через певні експерименти на певних територіях, але в кінцевому випадку повинно бути політичне рішення.

Щодо Конституції. Я про це говорив, я не дуже вірю в те, що є 300 голосів у цьому складі Верховної Ради за затвердження того тексту, який був, але це мої політичні оцінки, не більше того.

Щодо перспективних планів. Я погоджуюсь з колегами, що обов'язково треба враховувати той рівень зловживань, який сьогодні є, на жаль, під час формування перспективних планів. І він йде, і від місцевих еліт, і, на жаль, від наших колег народних депутатів, і від обласних державних адміністрацій, і від обласних рад. Але це є.

Звичайно, треба впроваджувати системні закони, про які ми говорили, і про засади адмінтерустрою, і про службу в органах місцевого самоврядування – це абсолютно зрозумілі речі.

І від себе можу додати ще одну річ. У мене теж немає застережень, що президентські вибори вплинуть на посилення органів місцевого самоврядування. Я, чесно кажучи, не знаю жодного реального кандидата в Президента, який би дивився на ці процеси якимось по-іншому. Принаймні ті позиції, які звучать публічно, ті позиції, які мені відомі, говорять про те, що кого би не було обрано, але тенденція на посилення органів місцевого самоврядування, тенденція на передачу повноважень місцевому самоврядуванню, на розширення можливостей органів місцевого самоврядування буде збережено. Тому тут таких застережень немає. Єдине що, звичайно, ми втратимо час і на президентську кампанію, і на парламентську кампанію, і, на жаль, будучи реалістами, я теж можу сказати, що в цей період продуктивність Верховної Ради буде знижена, дай Боже, щоб я помилявся, але так історія так говорить.

Колеги, хто ще хотів висловитись? Якщо ніхто, то тоді з вашого дозволу я пропоную прийняти інформацію віце-прем'єр-міністра міністра регіонального розвитку...

Геннадій Григорович? Немає питань. Тоді 2 хвилини, як кажуть, в день адвокатури, заключне слово.

ЗУБКО Г.Г. Дивіться, я під час виступів наших народних депутатів записав три рази: повноваження КМУ. І для нас дуже важливо ті речі, які сьогодні саме саботують або перешкоджають реформам, потрібно все-таки повернутися і дати можливість, і ми звертались вже до такої можливості щодо затвердження і перспективних планів, коли саботуються, і більше ніж місяць знаходяться, не приймаються ці речі, і ті можливості, які стосуються нової територіальної основи, нам потрібно все-таки буде це питання розглядати, приймати і рухатися вперед.

Щодо сталості розвитку. Щодо сталості реформи місцевого самоврядування. Ви знаєте, і за вашою підтримкою було прийнято можливість бюджетування на три роки, да, Євросоюз сьогодні має

бюджетування на 7 років, але це перший крок для того, щоби саме складати горизонт 3-річний і бачити, яким чином будуть складатися місцеві бюджети, яким чином будуть складатися доходи і, саме головне, визначення стратегії розвитку місцевих громад.

Ще один момент, на який би я хотів би зазначити. Я думаю, що сьогодні ніхто в цьому комітеті не хоче перешкоджати розвитку місцевого самоврядування, але я точно знаю історію, коли ми складали разом коаліційну угоду в 2014 році, то коаліційна угода була дуже амбітна, але поступово, так сказать, відкріпились від цієї угоди, від виконання цієї угоди дуже багато політичних груп, які спочатку підтримували її. І на жаль, тільки зараз коаліція, яка веде потужну, так сказать, і супроводжує цю реформу, і думаю, що безпосередньо нам потрібно зробити все максимальне саме при цій каденції, що ми можемо зробити. Те, що стосується безпосередньо органів, які керуються безпосередньо Верховною Радою. Я думаю, що ви можете запросити НКРЕКП на засідання, щоб вони прозвітували про прийняті собою рішення, яким чином вони бачать саме впровадження таких рішень, які сьогодні, на думку наших народних депутатів, перешкоджають, так сказать, наданню якісних послуг на місцевому рівні. І я думаю, що безпосередньо ви призначаєте цей орган і потрібно, щоб вони також звітували за прийняте рішення.

Щодо виконання урядом безпосередньо бюджету України. Це закон, це не просто бажання або небажання давати інфраструктурні субвенції. Сьогодні загальний фонд профінансований, аванс, в повному обсязі, і ті видатки, які по загальному фонду повинні пройти, вони пройдуть. Те, що стосується спеціального фонду, ми очікуємо наповнення спеціального фонду, якщо вони даже будуть прийняті 27-го і наповнення в грудні, вони будуть опущені на місцевий рівень, і ці видатки будуть закриті після Нового року, також в тому числі ці кошти не пропадають, вони будуть використані.

Тепер те, що стосується стратегічних питань. І Закон 8051, який нам дуже важливий, 6403, і амбітне завдання, Анатолію Федоровичу, щодо

голосування завтра в порядку денному Закону 8051 в першому читанні, це абсолютно актуальне рішення. І, ви знаєте, тут згадувалося там за можливості блокування там нашої реформи через судові позови. Ви знаєте, я думаю, якщо зараз перерахувати всі виклики за три роки, що ми відчували – і створення юридичних осіб територіальних громад, і виклики, і визови, і позови, і всі інші речі – але їх ще багато буде. І тому, я думаю, що на це не потрібно звертати увагу, потрібно рухатись просто вперед.

Тому для нас дуже важливим, перше, для того, щоб ми склали і от зараз закріпили три ланки. Є указ Президента, який підтверджує розвиток реформи місцевого самоврядування і реформи децентралізації, який був, так сказати, опрацьований під час Ради регіонального розвитку. Є протокол уряду і доручення Прем'єр-міністра щодо практично внесення змін до концепції реформи місцевого самоврядування, щоб ми могли ще раз відзначити реперні точки і зробити таку роботу. Є пропозиція включити до практично робочої групи, яку я очолив за дорученням Прем'єра щодо внесення змін до концепції реформи місцевого самоврядування включити наших депутатів з комітету для того, щоб у нас була абсолютно нормальна комунікація при підготовці таких рішень. Якщо з'єднати всі три документи, ми ще отримаємо документ як Постанову Верховної Ради щодо, так сказати, стратегії або розвитку, або концепції розвитку місцевого самоврядування, це практично дасть нам можливість прискорити проведення рішень не тільки тих, що чекають зараз в парламенті, а і тих рішень, про які я розказував в той маршрутній карті, яку ми показуємо.

Ще один момент, який би я от наголосив, Андрій Олександрович говорив про такі пілотні проекти, про провокації, ну скажу так, мотивацію до прийняття рішень. Ви знаєте, я думаю, що 99 голів громад, ну, правда, насправді там десь приблизно 57, які працюють більше ніж два роки, а з них 35, хто працює з 15-го року, які не прийняли рішення щодо жодного об'єднання, але це питання вже назріло і його потрібно приймати, тому що це вже шкодить не тільки іміджу центральної влади, це шкодить практично

життю українців, які сьогодні живуть в цих громадах. Тому, я думаю, що першим кроком я хотів би підтримати і, дійсно, максимально прискорити, якщо можливо, завтра розглянути питання 8051.

І саме головне...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але це точно не до комітету питання.

ЗУБКО Г.Г. Я не задаю комітету питання, я просто їх обговорюю.

І друге питання щодо... І третє питання було Олега Романовича щодо виборів місцевих голів.

Ви знаєте, я скажу, що, да, важливо призначати вибори, вчасно призначати, але з такою кількістю взагалі органів місцевого самоврядування, які не мають повноважень, до цих пір залишаються на території України, ми ладу ніколи не дамо. Тому чим скоріше ми проведемо реформу децентралізації, чим скоріше ми запустимо якісні менеджерські команди, їх буде менше, вони будуть більш якісними і буде більше впливу людей на місцевих голів, тим краще нам прийдеться працювати в парламенті, призначаючи ті чи інші вибори, з меншою кількістю голів.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Геннадій Григорович.

Єдине, що я можу зазначити, що жодна фракція не вийшла із коаліції із-за питання децентралізації, це точно. Оце я точно можу вам сказати. І можу констатувати, що достатньо велика кількість законів, пов'язаних із децентралізацією, прийнята лише тому, що за них проголосували ті фракції, які перебували на той момент в опозиції. Просто для того, щоб бути коректними і...

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, ні. Це ключова річ. Тому...

Але хочу подякувати... Хочу подякувати віце-прем'єр-міністру - міністру регіонального розвитку за його презентацію.

Колеги, є одна пропозиція: прийняти до відома інформацію, яка була. Немає заперечень?

Хто за таке рішення, прошу голосувати. Дякую. Хто – проти? Немає. Хто – утримався? Немає. Рішення прийняте одноголосно.

Я єдине, що хотів би, не відпускаючи Геннадія Григоровича, запросити його для виконання одної з частини пункту 5 нашого порядку денного, бо... Да, Геннадій Григорович, будь ласка, ви самі вже все скажете від імені Кабінету Міністрів України.

ЗУБКО Г.Г. *(Не чути)* Але зараз, я хотів би виконати місію, саме нагородити Почесною грамотою Кабінету Міністрів Олексія Гончаренка за роботу в комітеті. *(Оплески)*

Я думаю, що це не тільки відзнака саме Олексія Гончаренка, а в його особі це відзнака всього комітету, який працює, дійсно, підтримує реформу. Дійсно, сьогодні нам дуже важливо згуртуватися і проводити так реформу, як ми її проводимо. І, я думаю, що саме реформа децентралізації не тільки згуртовує всю країну, а й згуртовує Верховну Раду.

Тому, Олексій, вітаю і вітаю весь комітет. *(Оплески)*

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую.

А мене все питали, що я отримав від Святого Миколая сьогодні?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Від святого Геннадія Григоровича. Дякую.

Шановні колеги, ми зараз вичерпали друге питання порядку денного. Насправді, у нас наступні питання достатньо короткі. Але у нас присутній на нашому засіданні старший радник німецького товариства міжнародного співробітництва GIZ Штефан Дрегер. Товариство GIZ є добрим другом

нашого комітету. Я просто знаю, що пану Штефану треба від'їжджати в аеропорт, тому я надаю вам слово зараз.

Будь ласка, пане Штефан.

ШТЕФАН ДРЕГЕР. Я дуже дякую за запрошення мене до зустрічі комітету. Наскільки я зрозумів з дискусії, я ще вчу українську мову, я зрозумів, наскільки важливо це для місцевого самоврядування здійснювати ті реформи, які необхідні.

Я не хочу витрачати ваш час, тому що я також трішки поспішаю. Дуже вам дякую. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Штефан.

У вашому лиці я хотів би подякувати товариству GIZ за дуже плідну співпрацю, яке має товариство GIZ і з нашим комітетом в питанні підтримки децентралізації в Україні, і взагалі за вашу допомогу Україні у впровадження тих реформ, які зараз відбуваються. Ще раз дякую вам, пане Штефан, і всьому товариству GIZ у вашому лиці.

І, до речі, у мене теж є такий урочистий обов'язок. Голова Верховної Ради України за особливі заслуги перед українським народом нагородив старшого радника німецького товариства міжнародного співробітництва GIZ Штефана Дрегера Почесною грамотою Верховної Ради України. *(Оплески)*

А ми переходимо до третього питання порядку денного: про інформацію щодо результатів діяльності робочої групи комітету з підготовки законопроекту щодо вдосконалення законодавчого регулювання механізмів локальної демократії та статутної нормотворчості. І я запрошую до слова одного із співголів робочої групи Олену Петрівну Бойко, будь ласка.

БОЙКО О.П. Шановні колеги! Робоча група з підготовки законопроекту щодо вдосконалення законодавчого регулювання механізмів локальної демократії та статутної нормотворчості була утворена Комітетом

Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики і місцевого самоврядування 7 лютого цього року з метою комплексного реформування законодавства України у сфері локальної демократії та статутної нормотворчості територіальних громад.

До складу робочої групи увійшло понад 40 представників Верховної Ради України і її Апарату, Мін'юсту, Мінрегіону, органів місцевого самоврядування та їх асоціацій, наукових установ, громадських, міжнародних організацій.

Організаційно-матеріальне забезпечення діяльності робочої групи здійснював проект "Партисипативна демократія та обґрунтовані рішення на місцевому рівні в Україні", що реалізовувався Всеукраїнською асоціацією органів місцевого самоврядування, Асоціацією міст України.

Протягом лютого-листопада 18-го року робоча група провела п'ять засідань, на яких було розглянуто 322 пропозиції та зауваження, що надійшли від членів робочої групи, до чотирьох законів України: про місцеве самоврядування в Україні, про органи самоорганізації населення, про статус депутатів місцевих рад і про свободу пересування, вільний вибір місця проживання в Україні.

За результатами аналізу отриманих пропозицій, зауважень основну увагу робоча група зосередила на внесенні змін до статей 8, 9, 13 та 19 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", що стосується відповідно загальних зборів, місцевих ініціатив, громадських слухань та статуту територіальної громади.

Робочою групою пропонується внести зміни у вищевказані статті, передбачивши, зокрема, визначення кола суб'єктів уповноважених брати участь в загальних зборах, громадських слуханнях, вносити місцеві ініціативи, орієнтованого переліку питань, які можуть вирішувати за допомогою загальних зборів, випадків, коли громадські слухання проводяться в імперативному порядку з ініціативи органів місцевого

самоврядування і юридичної сили рішень чи пропозицій та внесених за результатами реалізації тієї чи іншої форми локальна демократія.

При цьому з метою забезпечення більшої автономності територіальних громад у питаннях регламентації вказаних форм локальної демократії робочою групою запропоновано встановити, що порядок ініціювання підготовки та проведення загальних зборів, громадських слухань, внесення місцевих ініціатив визначатимуться статутом територіальної громади.

Враховуючи значне розширення кола питань, що відповідно до пропозиції робочої групи зможуть бути предметом правового регулювання статуту територіальної громади, пропонується передбачити обов'язковість прийняття сільськими, селищними, міськими радами цих нормативно-правових актів. При цьому для забезпечення більшої прозорості процесу прийняття радами статутів територіальних громад передбачається, що їх розробку здійснюватиме робоча група ради із залученням до її складу представників громадськості, а прийняття статуту передуватиме проведення громадських слухань щодо нього.

Найбільш дискусійними серед членів робочої групи виявились питання щодо доцільності збереження державної реєстрації статутів територіальних громад Міністерством юстиції України та його територіальними органами. На думку однієї частини членів робочої групи, вказана реєстрація призводить до надмірного необґрунтованого контролю органів виконавчої влади за органами місцевого самоврядування і з метою дотримання принципу правової самостійності місцевого самоврядування має бути скасованим. Інша частина членів робочої групи наполягала на тому, що з огляду на неврегулювання в статутах територіальних громад значного кола питань місцевого значення та в умовах існування загроз суверенітету, територіальній цілісності України інститут державної реєстрації статутів територіальних громад має бути збережено як превентивний механізм порушення місцевими радами Конституції та законів України.

В якості компромісного варіанту членами робочої групи пропонується замінити державну реєстрацію статутів територіальних громад Мін'юстом його опрацювання на предмет відповідності Конституції, законам України, Мінрегіоном у відповідному порядку.

При цьому у випадку виявлення невідповідності положень статуту Конституції, законам України Мінрегіон пропонується наділити повноваженнями звернення до суду в порядку, визначеному Кодексом адмінсудочинства, і, зрозуміло, пропонується внесення змін до Кодексу адмінсудочинства для визначення такого статуту протиправними або нечинними.

Крім перелічених змін до закону України про місцеве самоврядування в Україні членами робочої групи також запропоновано внести окремі уточнюючі зміни до ряду інших статей цього закону та законів України про органи самоорганізації населення, статус депутатів місцевих рад, "Про столицю України – місто-герой Київ" та Кодексу про адмін... адміністративне судочинство України.

Оскільки робоча група завершила свою роботу, натомість навіть на сьогоднішній день, на сьогоднішній ранок з'явилися нові пропозиції або незгода членів, окремих членів робочої групи з тими чи іншими вже врегульованими пропозиціями. І, з іншого боку, у зв'язку з тим, що у нас дві... двоє співголів робочої групи (Любомир Львович сьогодні захворів), тому ми не провели засідання підкомітету. Тому є пропозиція прийняти до відома результати роботи робочої групи, натомість завершити роботу над цим законопроектом на рівні підкомітету вже після того, як Любомир Львович приєднається до нас, і ми з авторами нових пропозицій об'єднаємося в межах підкомітету для вирішення питання узгодження тих позицій, які я тільки що озвучила.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за інформацію, шановна Олена Петрівна.

Я думаю, що не буде заперечень, що ми продовжимо роботу саме в такому напрямку, як ви зазначили.

А я запрошую до слова в рамках питання про результати моніторингу сфери надання адміністративних послуг у 2018 році голову Всеукраїнської асоціації центру надання адміністративних послуг Наталію Василівну Шамрай.

Будь ласка, пані Наталя. Скільки вам треба часу?

ШАМРАЙ Н.В. Десь я... десь 7 хвилин.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скоротіться до п'яти, якщо можна. Дякую.

ШАМРАЙ Н.В. Шановний Сергій Володимирович, шановні депутати, шановні запрошені! З прийняттям Закону України "Про адміністративні послуги" розпочалося реформування в сфері надання адміністративних послуг. 2015 рік став випробувальним для центрів надання адміністративних послуг у зв'язку з прийняттям низки законів України про делегування повноважень органам місцевого самоврядування, та знаковою подією стало об'єднання територіальних громад та створення в них центрів надання адміністративних послуг.

На сьогодні в Україні функціонують 767 ЦНАПів. Хтось більш успішно, комусь необхідна допомога для покращення роботи. Всеукраїнська асоціація центрів надання адміністративних послуг стала майданчиком для діалогу запровадження інновацій обміну досвідом та напрацюванню спільних рішень, щоб через вплив особистостей формувати стандарти, які надихають громади ставати спроможними.

До нас вже долучилися вже представники 37 міст з 20 областей України. Серед основних напрямків роботи асоціації є внесення пропозицій для покращення чинної нормативно-правової бази в тісній співпраці з

Комітетом Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування.

І принагідно висловлюю професійному колективу нашу вдячність та розуміння за конструктивний підхід та роботу на спільний результат.

На початку року в знак підтримки та намірів на продовження співпраці між асоціацією та комітетом було підписано меморандум про узгодження мети діяльності щодо впровадження реформи адміністративних послуг. В цьому рівноправному діалозі нас активно залучають до роботи та підтримають. І поруч із ЦНАПами вже створено низку і акредитованих суб'єктів, і таких суб'єктів, як, наприклад, КП "Готово", які пропонують заявникам послуги лише, які цікаві з комерційної точки зору за додаткову плату.

Так, наприклад, реєстрація шлюбу у такій установі коштує від 2 до 12 тисяч гривень. В цей час відділи реєстрації актів цивільного стану перебувають у скрутному становищі, а за послуги сплачуються додаткові платежі, а держава та органи місцевого самоврядування недоотримують суттєву частину адміністративного збору до державного та місцевого бюджетів, який мав би бути, мав би йти на розвиток громади.

Проте на сьогодні ситуація докорінно змінюється, громадяни віддають перевагу отриманню послуг в центрах надання адміністративних послуг, де без зайвих платежів можна отримати широкий спектр таких послуг. Завдяки злагодженій роботі органів місцевого самоврядування та державної міграційної служби на сьогодні черги на отримання біометричних паспортів вже в минулому. Це змусило комерційні проекти з надання адміністративних послуг, ми знаємо про те, що "Готово" вже відмовилося від таких паспортних послуг.

Інтереси центрів надання адміністративних послуг – це перш за все інтереси громади. До ЦНАП України за 9 місяців звернулося майже 10 мільйонів громадян, щодня це близько 53 тисяч. І саме від рівня їх задоволеності послугами залежить рівень їх довіри до влади та її результат на

наступних виборах. Крім того, надходження від надання адміністративних послуг до місцевих бюджетів допомагають громадам ставати спроможними, отримувати кошти на свій розвиток. Таким чином ЦНАП є також дієвим інструментом місцевої влади для наповнення бюджету.

Ми постійно працюємо над удосконаленням нормативно-правової бази, адже, незважаючи на досягнення, є низки проблемних питань, які потребують комплексного підходу до їх вирішення. Громадською організацією "Всеукраїнська асоціація центрів надання адміністративних послуг" проведено спільну роботу з Українським центром економічних та політичних досліджень Разумкова, соціологічною агенцією "Фама", і у 2015-2018 роках в рамках проекту Академії Фольке Бернадотта "Місцеве самоврядування та верховенство права в Україні", якими було опитано 8 тисяч респондентів у сфері адміністративних послуг. Ми отримали статистичні дані, які свідчать, що 72 відсотки службовців стикаються з ситуаціями, коли законодавство недостатньо надає вказівок щодо того, як приймати рішення.

За підсумками щорічної конференції на тему "Стан та перспективи реформування системи надання адміністративних послуг. Децентралізація повноважень у сфері надання адміністративних послуг", проведеної в жовтні 2018 року, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України спільно з Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, за підтримки проекту "Реформа управління на сході України II", що виконується німецьким товариством міжнародного співробітництва GIZ за дорученням федерального уряду Німеччини, нами була підготовлена пропозиція щодо необхідності внесення змін до чинного законодавства, який в свою чергу було обговорено на чотирьох регіональних форумах у таких містах, як Миколаїв, Запоріжжя, Харків та Львів. В якій взяли участь понад 150 представників центрів надання адміністративних послуг з 42 міст та об'єднаних територіальних громад. Ці чотири міста, обрані з різних регіонів країни, підтвердили

важливість саме таких змін. Наслідком цієї ґрунтовної роботи стали пропозиції до чинного законодавства. Всі ці пропозиції розроблено та сформовано відповідно до компетенцій та в розрізі законодавчих підзаконних актів та загальних питань.

На загальнодержавному рівні є необхідність ухвалення Закону України "Про нормативно-правові акти", ухвалення Закону України "Про адміністративну процедуру", внесення змін до Закону України "Про адміністративні послуги" та Кодексу України про адміністративні правопорушення, надавши повноваження адміністраторам складати протоколи в разі порушення вимог Закону України "Про адміністративні послуги" суб'єктами надання адміністративних послуг.

Далі, якщо ви дозволите, з поваги до вашого часу, ми зробили пропозиції в різних сферах, але я пропоную їх зараз не зачитувати для того, щоб зекономити час. Готові надати широку інформацію у вигляді порівняльної таблиці та пропрацювати з кожним окремо для відпрацювання таких змін.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановна Наталія Василівна.

У нас є друга частина цього питання, яка носить такий почесний важливий характер, – це підписання меморандумів про включення співпраці та партнерства між "Всеукраїнською асоціацією центрів надання адміністративних послуг" та центрами надання адміністративних послуг міста Миколаїв, міста Бердянськ і міста Чугуїв.

Тому я запрошую для підписання меморандумів голову "Всеукраїнською асоціацією центрів надання адміністративних послуг" Наталію Василівну Шамрай та відповідно від міста Миколаїв директора департаменту з надання адміністративних послуг Миколаївської міської ради Дмитра Анатолійовича Лазарева, від міста Бердянськ – бердянського міського голову Володимира Павловича Чепурного, і від міста Чугуєва –

чугуївського міського голову Галину Миколаївну Мінаєву. Будь ласка, підписуйте. *(Шум у залі)*

Дякую вам. Насправді ми завжди щиро раді, що майданчик нашого комітету є місцем для отаких дуже знакових і дуже урочистих подій. Я, по-перше, вас вітаю і бажаю вам, щоб цей меморандум вилився потім у вас в конкретні досягнення, які ви зможете продемонструвати мешканцям ваших громад, і показати все, що ви можете для них зробити. Ще раз вас вітаю. *(Оплески)*

А в мене сьогодні важкий день, і в мене чергові почесні, почесні речі. Оскільки у нас нещодавно, всі знають, що відбувся День місцевого самоврядування, і відповідно до Дня місцевого самоврядування відбулися певні урочисті, урочисті цікаві речі. І дозвольте мені від імені... від імені Голови Верховної Ради здійснити вручення відповідних почесних грамот і відзнак Верховної Ради України.

_____. За заслуги перед українським народом Грамотою Верховної Ради України нагороджується Ляшко Ірина Володимирівна, головний консультант секретаріату комітету. *(Оплески)*

Степанян Гайк Самвелович, головний консультант секретаріату комітету. *(Оплески)*

Парасюк Ігор Львович, позаштатний консультант комітету, директор проекту USAID (ПУЛЬС) "Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні". *(Оплески)*

Толкованов В'ячеслав Вікторович, позаштатний консультант комітету, доктор наук з державного управління. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви знаєте, якби вручали мені, то я б сказав, ой какая хорошая прибавка к пенсии.

_____. Федоренко Владислав Леонідович, позаштатний консультант комітету, директор Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції. *(Оплески)*

Васильєва Наталія Вікторівна, професор кафедри регіонального управління місцевого самоврядування та управління містом Інституту публічного управління та адміністрування Національної академії державного управління при Президентові України. *(Оплески)*

Литвинюк Олена Олександрівна, начальник управління адміністративних послуг, державний реєстратор Лисичанської міської ради Луганської області. *(Оплески)*

Лічманенко Олена Валеріївна, заступник директора департаменту, начальник Управління з питань розвитку адміністративних послуг Департаменту економічного розвитку Дніпропетровської обласної державної адміністрації. *(Оплески)*

Бескупська Наталія Петрівна, експерт проекту "Партисипативна демократія та обґрунтовані рішення на місцевому рівні в Україні", що впроваджується Всеукраїнською асоціацією органів місцевого самоврядування "Асоціація міст України". *(Оплески)*

Лациба Максим Валерійович, керівник проекту USAID "Громадяни в дії", що реалізується Українським незалежним центром політичних досліджень. *(Оплески)*

Седик Юлія Анатоліївна, координатор проекту Академії Фольке Бернадотта "Місьцеве самоврядування та верховенство права в Україні". *(Оплески)*

СЕДИК Ю.А. Дякую дуже.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Перший, хто здогадався.

_____. Оце правильне рішення. А то шлюб...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, шлюб за 24 години – ні, це ні. Це іншим разом. Тим більше я вже там був.

Шановні колеги, я хочу всім подякувати за участь в засіданні комітету. Єдине, що я би попросив, у мене є декілька оголошень в "Різному" для членів комітету і для представників секретаріату. Я би попросив залишитися членів комітету і представників секретаріату. А всім іншим дуже дякую за участь в засіданні комітету.